

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατασκευή Παιδικών Ταυτοτήτων Στο Διαδίκτυο

Construction of Children's ID's on the internet

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΧΑΛΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

ΑΕΜ: 4332

ΕΠΟΠΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΑΛΟΥ ΜΑΡΙΖΑ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΡΙΑ: ANNA ΒΑΚΑΛΗ

ΦΛΩΡΙΝΑ

ΜΑΙΟΣ 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

- 1.1 Ταυτότητες και διαδίκτυο
- 1.2 Διαδικτυακή ταυτότητα
- 1.3 Διαδικτυακή ταυτότητα και γλώσσα
- 1.4 Παραδοσιακοί ρόλοι στο διαδίκτυο
- 1.5 Σχέση ταυτότητας γονέων – παιδιών και πιθανοί κίνδυνοι
- 1.6 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- 1.7 Ψευδώνυμα

Κεφάλαιο 2. Sharenting

- 2.1 Τρόποι κατασκευής παιδικών ταυτοτήτων
- 2.2 Πώς διαχειρίζονται οι γονείς τις ταυτότητες
- 2.3 Sharenting: Τι είναι;
- 2.4 Πώς νιώθουν οι έφηβοι
- 2.5 Χρήση διαδικτύου από τους γονείς
- 2.6 Προετοιμασία Γονέων
- 2.7 Στάση γονέων και κίνδυνοι
- 2.8 Το επάγγελμα του sharenting
- 2.9 Παραδείγματα συμπεριφοράς γονέα κατά το sharenting
- 2.10 Πώς δημιουργούνται οι παιδικές ταυτότητες κατά το sharenting
- 2.11 Διατήρηση ιδιωτικότητας κατά τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- 2.12 Πώς οι γονείς αποφασίζουν τι θα αποκαλύψουν για τα παιδιά τους στο διαδίκτυο
- 2.13 Συμβουλές για προστασία

Κεφάλαιο 3. Συμπεράσματα

- 3.1 Συμπεράσματα
- 3.2 Λύσεις και προτάσεις

Βιβλιογραφία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ^[MG3]

Η αυξανόμενη αλληλεπίδραση των παιδιών με το διαδίκτυο, καθώς και η συνεχής κοινή χρήση περιεχομένου που αφορά τα παιδιά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τους γονείς έχει απασχολήσει τους ειδικούς και αποτελεί φλέγον ζήτημα συζητήσεων και ερευνών. Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην εμβάθυνση γύρω από τις διαδικτυακές ταυτότητες των παιδιών καθώς και η μελέτη των κινδύνων που κρύβει η εκτεταμένη χρήση από τους γονείς, που δημοσιεύουν συνεχώς υλικό για τα παιδιά τους. Η σημασία του ρόλου του γονέα στην έκθεση των παιδιών στο διαδίκτυο και η συμμετοχή τους στην δημιουργία των διαδικτυακών ταυτοτήτων των παιδιών θα μελετηθεί εκτενώς, ενώ παράλληλα με βάση την συζήτηση που θα πραγματοποιηθεί στη συνέχεια, θα σχολιαστεί σε βάθος ο όρος του sharenting και τους τρόπους με τους οποίους αποτελεί πλέον ένα σύγχρονο, διαδικτυακό επάγγελμα. Τέλος, θα γίνει αναφορά σε ορισμένες προτάσεις, με στόχο τη διατήρηση της ιδιωτικότητας και της προστασίας του παιδιού απέναντι στους κινδύνους που φέρει η κοινή χρήση προσωπικών στιγμών στο διαδίκτυο.

Λέξεις – Κλειδιά: ^[MG4] Διαδίκτυο, sharenting, ταυτότητα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, έφηβοι, γονείς, παιδιά

ABSTRACT

The increasing interaction of children with the internet, as well as the constant sharing of content concerning children on social media by parents, has preoccupied experts and is a burning issue of debate and research. This work aims to delve deeper into children's online identities as well as to study the risks hidden by the extensive use of social media by [MG5]parents, who constantly post material about their children. The importance of parents' role in the exposure of children to the internet and their participation in the creation of children's online identities will be studied extensively, while at the same time based on the discussion that will take place afterwards, the term sharenting and the ways it is now a modern, online profession, will be commented in depth. Finally, some proposals will be referenced, with the aim of maintaining the privacy and protection of children against the risks of sharing personal moments on the Internet.

Key – words: Internet, sharenting, identity, social media, teens, parents, children

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ακριβώς όπως η βιομηχανική τεχνολογία μεταμόρφωσε τη δυτική κοινωνία τον δέκατο ένατο αιώνα, τόσο πολλοί σύγχρονοι ακαδημαϊκοί και δημοφιλείς σχολιαστές υποστηρίζουν ότι οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) πρόκειται να επιφέρουν εκτεταμένες κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές και πολιτικές αλλαγές στον εικοστό πρώτο αιώνα. Με τον όρο ΤΠΕ αναφερόμαστε στο σύνολο των επαγγελματικών κλάδων, οι οποίοι σχετίζονται με τη μελέτη, σχεδίαση, ανάπτυξη, υλοποίηση, συντήρηση και διαχείριση υπολογιστικών πληροφοριακών συστημάτων. Συγκεκριμένα, αυτή η τεχνολογική πρόοδος υπόσχεται να προσφέρει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, ταχύτητα, ισχύ, έλεγχο και γνώση, και μέσω αυτών το δυναμικό για προσωπική ανάπτυξη, τον μετασχηματισμό της εργασίας και την παραγωγή αξίας. Υποστηρίζεται ότι η παιδεία γύρω από τους υπολογιστές θα αποτελέσει τη βάση της συμμετοχής σε μια αναδύομενη «εικονική τάξη», επειδή οι τεχνολογικά ικανοί θα είναι σε θέση να μετατρέψουν το πνευματικό τους κεφάλαιο τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτισμικό κεφάλαιο. Επιπλέον, οι δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ στους χρήστες να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και να επικοινωνούν με όποιον θέλουν, απαλλαγμένοι από τους υλικούς και κοινωνικούς περιορισμούς του σώματός τους, των ταυτοτήτων, των κοινοτήτων και των γεωγραφιών τους, σημαίνουν ότι αυτές οι τεχνολογίες θεωρούνται δυνητικά απελευθερωτικές για εκείνους που είναι κοινωνικά, υλικά ή σωματικά σε μειονεκτική θέση.

Πράγματι, καθώς η χρήση των ΤΠΕ γίνεται όλο και πιο διαδεδομένη, με περισσότερες δραστηριότητες (όπως ψώνια, τραπεζικές συναλλαγές και ψηφοφορία) διαθέσιμες διαδικτυακά, η έλλειψη τεχνολογικών δεξιοτήτων θα αποτελέσει μειονέκτημα καθώς θα επεκταθεί πέρα από την αγορά εργασίας. Όχι μόνο οι τεχνολογικά αναλφάβητοι θα αποκλειστούν από πολλές μορφές απασχόλησης, αλλά θα υποστούν επίσης ευρύτερο κοινωνικό αποκλεισμό επειδή δεν θα μπορούν να συμμετέχουν σε κανονικές δραστηριότητες.

Καθώς εισερχόμαστε σε αυτή τη λεγόμενη Εποχή της Πληροφορίας, τα παιδιά - ως σύμβολα του μέλλοντος - βρίσκονται στο επίκεντρο των συζητήσεων, τόσο για το πώς πρέπει να υλοποιηθούν οι δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ, όσο και για τους κινδύνους του κοινωνικού αποκλεισμού για όσους δεν είναι οικείοι με την

τεχνολογία. Πιθανά εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα της χρήσης ενός οικιακού υπολογιστή, έχουν οδηγήσει οικογένειες με παιδιά να έχουν τα υψηλότερα επίπεδα ιδιοκτησίας ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επομένως, ο υπολογιστής που είναι συνδεδεμένος στο διαδίκτυο είναι η πιο πρόσφατη μορφή μέσων που παίζει σημαντικό ρόλο στις σχέσεις των παιδιών με τις ομάδες συνομηλίκων. Ο φόβος που επισκιάζει είναι ότι τα παιδιά που έχουν εμμονή με τον υπολογιστή θα αποσυρθούν κοινωνικά από τον εκτός σύνδεσης κόσμο της οικογένειας και των φίλων, χάνοντας έτσι ευκαιρίες για πραγματική αλληλεπίδραση και σύνδεση, καθώς επίσης και ότι θα εθιστούν στην οθόνη βάζοντας όχι μόνο την κοινωνική αλλά και τη σωματική τους ευεξία σε κίνδυνο.

Φόβοι ότι οι διαδικτυακές δραστηριότητες των παιδιών θα φέρουν μαζί τους νέους κινδύνους συνοδεύουν την πληθώρα πλεονεκτημάτων, καθώς ο κυβερνοχώρος είναι ένας σύγχρονος τόπος άγχους. Τα παιδιά ενδέχεται να κινδυνεύουν από διαφθορά μέσω υλικού που μπορούν να βρουν στο Διαδίκτυο και κακοποίηση από αγνώστους τους οποίους μπορεί να συναντήσουν σε δωμάτια συνομιλίας. Αυτός ο φόβος επιδεινώνεται από το γεγονός ότι οι γονείς και οι δάσκαλοι —ιδιαίτερα εκείνοι που είναι λιγότερο τεχνολογικά μορφωμένοι από τους νέους υπό τη φροντίδα τους— έχουν περιορισμένη ικανότητα να ελέγχουν ή να φιλτράρουν τι μπορεί να δουν και να μάθουν τα παιδιά στο Διαδίκτυο. Επομένως, οι ΤΠΕ θεωρούνται από ορισμένους ως φορά πιθανή απειλή, όχι μόνο για τα παιδιά μεμονωμένα, αλλά και για την παιδική ηλικία ως θεσμό, λόγω της δυνατότητάς τους να απειλούν την παιδική «αθωότητα» και να θολώνουν τη διαφοροποίηση που συνήθως γίνεται μεταξύ των καταστάσεων της παιδικής ηλικίας και της ενηλικίωσης.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας αποτελεί η εμβάθυνση γύρω από την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, τόσο από τα παιδιά όσο και από τους γονείς, και τις διαδικτυακές ταυτότητες. Επιπλέον, στόχος είναι η βαθύτερη κατανόηση των κινδύνων που κρύβει η εκτεταμένη χρήση από τους γονείς, που δημοσιεύουν συνεχώς υλικό για τα παιδιά τους, δημιουργώντας έτσι την παιδική του ταυτότητα, γεγονός το οποίο φέρνει πολλές αντιπαραθέσεις. [ΜΓ6][ΜΓ7]

Στο πρώτο κεφάλαιο θα μελετήσουμε τον όρο της ταυτότητας και με ποιον τρόπο αυτή δημιουργείται στο διαδίκτυο, τι περιλαμβάνει και πώς [ΜΓ8] συσχετίζεται με τη γλώσσα. Επιπλέον, θα σχολιάσουμε στους ρόλους που εντοπίζονται στα μέσα

κοινωνικής δικτύωσης καθώς και τους κινδύνους που κρύβουν. Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιήσαμε την ανάλυση, η οποία αφορά τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζονται οι παιδικές, διαδικτυακές ταυτότητες, ενώ παράλληλα αναλύσαμε εις βάθος στον όρο του sharenting, τι είναι, πως αντιπροσωπεύει πλέον ένα επάγγελμα, πώς [MGΘ] επηρεάζουν οι γονείς και πώς νιώθουν τα παιδιά σχετικά με αυτό. Επικεντρωθήκαμε επίσης στην προετοιμασία που πρέπει να κάνει ένας γονέας όσον αφορά τη χρήση του διαδικτύου και σχολιάσαμε τη συμπεριφορά που έχει ένας γονέας κατά τη διαδικασία του sharenting. Τέλος, δώσαμε ορισμένες προτάσεις με στόχο τη διατήρηση της ιδιωτικότητας και της προστασίας του παιδιού μέσα από το sharenting. Στο τρίτο κεφάλαιο, συγκεντρώσαμε τα συμπεράσματά μας και προτάσεις για κατάλληλη προετοιμασία και προστασία, αλλά και για περαιτέρω μελλοντική έρευνα.

1.1 Ταυτότητες και Διαδίκτυο

Σχετικά λίγα είναι γνωστά για το πώς οι άνθρωποι χρησιμοποιούν πραγματικά τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο πλαίσιο της καθημερινής τους ζωής (Ammari et al., 2015). Ο πραγματικός και ο εικονικός κόσμος συγκροτούνται αμοιβαία. Παιδιά ηλικίας 11-16 ετών, μέσω της άμεσης σχέσης που διατηρούν με την τεχνολογία, χρησιμοποιούν, αντιμετωπίζουν και ερμηνεύουν τους διαδικτυακούς χώρους στο πλαίσιο της καθημερινής τους ζωής εκτός σύνδεσης. Πώς οι «πραγματικοί» κόσμοι των παιδιών ενσωματώνονται στον «εικονικό» κόσμο τους και πώς οι «εικονικοί» κόσμοι τους ενσωματώνονται στον «πραγματικό» κόσμο τους; Ενώ κυριαρχεί η λανθασμένη εντύπωση ότι το περιβάλλον των ΤΠΕ αντιπροσωπεύει έναν χώρο διαχωρισμού για τα παιδιά από τους εκτός σύνδεσης κόσμους τους, οι εικονικές δραστηριότητές τους δεν είναι, στην πράξη, αποκομμένες από τις εκτός σύνδεσης ταυτότητες και σχέσεις τους. Η χρήση των ΤΠΕ από τα παιδιά είναι ενσωματωμένη στη ζωή τους. Οι διαδικτυακές ταυτότητες, οι σχέσεις και οι χώροι τους δεν είναι λιγότερο «πραγματικοί» από αυτούς που συναντώνται εκτός σύνδεση (Georgalou, 2017).

Η διαδικασία σύνδεσης του πραγματικού κόσμου με του εικονικού επιτυγχάνεται μέσω της ενσωμάτωσης του ενός εντός του άλλου και αντιστρόφως. Διαφορετικές διαδικασίες μέσω των οποίων οι κόσμοι των παιδιών εκτός σύνδεσης ενσωματώνονται στους διαδικτυακούς τους κόσμους μέσω:

- Άμεσης παρουσίασης των ταυτοτήτων και των δραστηριοτήτων που διατηρούν εκτός σύνδεσης
- Της παραγωγής εναλλακτικών ταυτοτήτων που εξαρτώνται από τις ταυτότητές τους εκτός σύνδεσης
- Της εντός σύνδεσης αναπαραγωγής των εκτός σύνδεσης ανισοτήτων όσον αφορά τις κοινωνικές τάξεις και φύλου
- Των τρόπων με τους οποίους η καθημερινή, υλική πραγματικότητα περιορίζει το εύρος των εντός σύνδεσης δραστηριοτήτων τους

Αντίστοιχα, οι διαδικτυακοί κόσμοι των παιδιών ενσωματώνονται στον πραγματικό τους κόσμο εκτός σύνδεσης μέσω:

- Οι διαδικτυακές δραστηριότητες διατηρούν και αναπτύσσουν τόσο μακρινές όσο και τοπικές σχέσεις εκτός σύνδεσης
- Οι πληροφορίες που συλλέγονται εντός σύνδεσης ενσωματώνονται σε δραστηριότητες εκτός σύνδεσης
- Οι διαδικτυακές φιλίες ενσωματώνονται ή αναδιαρθρώνονται σε κοινωνικά δίκτυα εκτός σύνδεσης
- Οι δραστηριότητες εντός σύνδεσης μπορούν να ανασυνθέσουν τις ταυτότητες εκτός σύνδεσης.

Οι ΤΠΕ επιτρέπουν στα παιδιά να αντλούν γνώσεις από και για άλλα μέρη του κόσμου και να συναντούν μακρινούς «άλλους». Οι πληροφορίες και οι ιδέες που συγκεντρώνονται με αυτόν τον τρόπο μπορούν στη συνέχεια να ενσωματωθούν στα δίκτυα εκτός σύνδεσης και τις σχέσεις τους, συμβάλλοντας έτσι στην παραγωγή παγκοσμιοποιημένων τοπικών πολιτισμών.

Η ανωνυμία που παρέχεται από τις ασώματες αλληλεπιδράσεις μπορεί επίσης να προσφέρει στους διαδικτυακούς συμμετέχοντες κάποιο βαθμό «απόρρητου», με την εμπιστευτική έννοια αυτής της λέξης. Τα παιδιά συνήθως έχουν μικρή ιδιωτικότητα από τους γονείς και τα αδέρφια τους εντός των περιορισμών του μέσου οικογενειακού σπιτιού. Με τον ισχυρισμό ότι χρειάζονται ησυχία για να χρησιμοποιούν τον υπολογιστή για σχολικές εργασίες, συχνά τον χρησιμοποιούν για να παίξουν παιχνίδια, να σερφάρουν στο Διαδίκτυο για διασκέδαση ή να συνομιλήσουν με φίλους.

Για ορισμένα παιδιά η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και διαδικτύου αναδεικνύεται ως εργαλείο για την ανάπτυξη διαδικτυακών φιλιών, ενώ για άλλα αναδεικνύεται ως εργαλείο κοινωνικότητας που ενισχύει και αναπτύσσει καθημερινά τα κοινωνικά δίκτυα εκτός σύνδεσης (Subrahmanyam & Šmahel, 2011). Για κάποιους αναδεικνύεται ως ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη χόμπι εκτός σύνδεσης και για άλλους ως ένα απλό εργαλείο για να περιπλανηθούν. Εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά και η τεχνολογία συνδυάζονται στην πράξη, έχουμε παράσχει ένα νέο σύνολο εμπειρικών στοιχείων που παρέχει μεγαλύτερη εικόνα για τη χρήση των ΤΠΕ από τους νέους από ό,τι θα εστιαζόταν είτε στις ιδιότητες αυτής της τεχνολογίας μόνο είτε στο κοινωνικό πλαίσιο χρήσης της.

Μερικές από τις αναφορές των παιδιών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ καταδεικνύουν την έκταση της δράσης και της ικανότητας των νέων στη διαχείριση των κοινωνικών τους σχέσεων εντός και εκτός σύνδεσης ανεξάρτητα από τους ενήλικες, καθώς και τον βαθμό στον οποίο οι ενήλικες δεν γνωρίζουν τις καθημερινές δραστηριότητες

Το ζήτημα της ταυτότητας έχει γίνει κεντρικό στην ερευνητική ατζέντα πολλών επιστημονικών κλάδων και πνευματικών παραδειγμάτων στις ανθρωπιστικές επιστήμες, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογίας, κοινωνιολογία, ανθρωπολογία, πολιτικές επιστήμες, ιστορία, φιλοσοφία και πολιτισμικές σπουδές, λογοτεχνία και γλωσσολογία. Η ταυτότητα είναι σταθερά σε ροή και μεταβάλλεται με βάση ιδιαίτερες πεποιθήσεις, αξίες και δυνατότητες που έχουν στη διάθεσή τους στο κοινωνικό, ιστορικό και πολιτιστικό τους πλαίσιο (Subrahmanyam & Šmahel, 2011).

Η ταυτότητα είναι μια έννοια γεμάτη με ιδέες, πεποιθήσεις, στάσεις και αξίες, επιρροές και ενδιαφέροντα, οι οποίες είναι αφηρημένες οντότητες και πρέπει να πλαισιωθούν σε κάποιο κοινωνικό, πολιτιστικό, οικονομικό ή πολιτικό πλαίσιο. Η σχέση μεταξύ λόγου και ταυτότητας είναι αμοιβαία. Κάθε φορά που εκφραζόμαστε μέσω του λόγου, αποκαλύπτουμε είτε ηθελημένα είτε ακούσια μια πτυχή του εαυτού μας. Επομένως, η ταυτότητα που φέρνει ένα άτομο στην επιφάνεια σε οποιαδήποτε αλληλεπίδρασή του, επηρεάζει άμεσα τον τρόπο που επικοινωνεί, ενώ η πρακτική λόγου που εφαρμόζει διαμορφώνει τον τρόπο που αντιλαμβάνεται τον εαυτό του. Έτσι η ταυτότητα δεν είναι μια εξωτερικευμένη και στατική έννοια που αντανακλάται απλώς στον λόγο, αλλά παράγεται και αναπαράγεται ενεργά, αδιάκοπα και δυναμικά μέσα στην ίδια τη γλώσσα.

1.2 Διαδικτυακή ταυτότητα

Η διαδικτυακή ταυτότητα, που ονομάζεται επίσης εικονική ταυτότητα, ψηφιακή ή ηλεκτρονική ταυτότητα, είναι η αναπαράσταση του προσώπου ενός ατόμου σε ένα ψηφιακό πλαίσιο. Οι διαδικτυακές ταυτότητες, λόγω της συχνής απουσίας σωματικών χαρακτηριστικών, έχουν θεωρηθεί ως διφορούμενες, ειδικά λόγω περιπτώσεων εξαπάτησης, πλαστοπροσωπίας και απόκρυψης ταυτότητας. Δεδομένου ότι η κοινή χρήση έχει γίνει μια ευρέως διαδεδομένη δραστηριότητα, η

ακαδημαϊκή συζήτηση έχει εγείρει ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις της στη διαμόρφωση της ταυτότητας των παιδιών, εφιστώντας την προσοχή στα θολά όρια μεταξύ του γονέα και του εαυτού του παιδιού.

Αποτελέσματα ερευνών καθιστούν εμφανή τη συνεχιζόμενη σημασία της «πραγματικής» ταυτότητας κάποιου σε διαδικτυακά πλαίσια, σε αντίθεση με δημοφιλείς αντιλήψεις για το διαδίκτυο ως μέρος για να κρύψει κανείς ποιος πραγματικά είναι και να φτιάξει τον εαυτό του εκ νέου. Από την άλλη πλευρά, η σχετικά ασώματη φύση της ψηφιακής επικοινωνίας επιτρέπει την προσεκτική επιλογή όσον αφορά το τι αποκαλύπτουν οι χρήστες για τον εαυτό τους (Georgalou, 2017).

1.3 Διαδικτυακή ταυτότητα και γλώσσα

Οι έρευνες γύρω από την εφαρμογή της γλώσσας συντέλεσαν σημαντικά στη βαθύτερη κατανόηση της διαπραγμάτευσης και διαχείρισης των ταυτοτήτων στα πλαίσια της ψηφιακής επικοινωνίας (Subrahmanyam & Šmahel, 2011).

Αρχικά, η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε σχετικά με τη χρήση της γλώσσας αποκάλυψε τη σημασία που παρουσιάζουν οι παραδοσιακοί κοινωνικοί ρόλοι στο διαδίκτυο, με την έννοια ότι το φύλο και άλλες διαφορές αναπαράγονται μέσω της γλώσσας σε ψηφιακά πλαίσια, αμφισβητώντας προηγούμενες υποθέσεις ότι οι κοινωνικές διακρίσεις θα έχαναν τη σημασία τους στο διαδίκτυο. Κατά δεύτερο λόγο, μελέτες που σχετίζονται με τη γλώσσα έχουν αποδείξει λεπτομερώς πώς οι κοινωνικοί ρόλοι και οι ταυτότητες εκτός σύνδεσης μπορούν να αναδιαμορφωθούν και να επαναδιαπραγματευθούν σε διαδικτυακά περιβάλλοντα. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι ταυτότητες εκτός σύνδεσης παύουν να έχουν οποιαδήποτε συνάφεια σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, γεγονός το οποίο είναι προφανές από την εμπειρική έρευνα σε απόπειρες πλαστοπροσωπίας και ανεπιθύμητων μηνυμάτων ότι η αυθεντικότητα, δηλαδή ποιοι πραγματικά είστε, παραμένει ζωτικής σημασίας.

Ενώ οι ταυτότητες εκτός σύνδεσης συνεχίζουν να θεωρούνται αυθεντικές, οι τοπικοί σκοποί και οι επικοινωνιακές απαιτήσεις που είναι ιδιόμορφες στα διαδικτυακά περιβάλλοντα στα οποία αλληλεπιδρούν οι άνθρωποι, μπορούν να επιτρέψουν ή να ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να αλλάξουν τις παρουσιάσεις της ταυτότητάς τους μέσω πράξεων έκφρασης.

Η χρήση της αγγλικής γλώσσας καθιερώνει έναν χρήστη ως σύγχρονο και διεθνώς προσανατολισμένο, δίνοντάς του την επιλογή να προσελκύσει μεγαλύτερο εύρος κοινού. Άρα, η εκδοχή της κοινότητας που παρουσιάζεται διαδικτυακά σφυρηλατείται μέσω των δυνατοτήτων του γραπτού λόγου. Η χρήση της αγγλικής γλώσσας λειτουργεί ως μέρος μιας επίδειξης ταυτότητας που αμφισβητεί τις παραδοσιακές αξίες και κατασκευάζει τον χρήστη ως διεθνή, ανέμελο και σύγχρονο. Επομένως, ο ψηφιακός λόγος είναι μια ισχυρή αλλά και παιχνιδιάρικη πηγή για τη διαπραγμάτευση του στερεότυπου τους ως ρηχά, μάταια θύματα της μόδας και για την αναπλαισίωση των κοινωνικών ταυτοτήτων σε μια συνειδητοποιημένη απόδοση ενός επιθυμητού στόχου.

Τέλος, οι επιλεκτικές εμφανίσεις ταυτότητας μπορούν να είναι σκόπιμες και πολύ σχετικές με τις επικοινωνιακές απαιτήσεις ενός συγκεκριμένου διαδικτυακού ιστότοπου. Τέτοιες ενδείξεις ταυτότητας χρησιμοποιούνται ως στρατηγική πειθούς από άτομα που αφήνουν κριτικές σε ιστότοπους, και με αυτόν τον τρόπο προβάλλουν αξιώσεις με βάση την αυθεντική εμπειρία.

Οι ταυτότητες εκτός σύνδεσης είναι βαθιά συναφείς και ενσωματωμένες σε εμφανίσεις ταυτότητας στο διαδίκτυο. Αντίστοιχα, η χρήση της τεχνολογίας των ανθρώπων είναι βαθιά ενσωματωμένη στην καθημερινή ζωή και, ως εκ τούτου, η χρήση της διαδικτυακής γλώσσας πρέπει να γίνει κατανοητή μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο των εμπειριών της ζωής τους. Επιπλέον, η χρήση της διαδικτυακής γλώσσας αλλάζει κατά τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου.

1.4 Παραδοσιακοί ρόλοι στο διαδίκτυο

Η κατάρριψη επικρατούντων υποθέσεων πως οι ταυτότητες θα μπορούσαν να απορριφθούν κατά βούληση σε περιβάλλοντα εκτός σύνδεσης ήρθε έπειτα από πληθώρα μελετών σχετικά με τους ρόλους και τις ταυτότητες των φύλων στο διαδίκτυο (Blum-Ross & Livingstone, 2017). Οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων αναπαράγονται και ανακατασκευάζονται σε διαδικτυακά πλαίσια, καθώς μέσω της ανάλυσης του λόγου επιβεβαιώθηκαν σημαντικές διαφορές στη συμμετοχή ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να συμμετέχουν περισσότερο και να υιοθετούν ύφος

που σχετίζεται με την αντρική ομιλία που διατηρούν στις εκτός σύνδεσης συναναστροφές τους.

Αντί για την απελευθέρωση των γυναικών, παράγοντες που χαρακτηρίζουν την ψηφιακή επικοινωνία, όπως φαινομενική ανωνυμία και δημοκρατία φαίνεται να μην ισχύουν σε συζητήσεις του διαδικτύου. Παρά τη σχετική ανωνυμία που αναμένεται στο διαδίκτυο, οι περισσότεροι χρήστες αποκαλύπτουν το φύλο τους μέσα από την συμπεριφορά τους στο διαδίκτυο, κάνοντας το σαφές σε μόλις λίγες προτάσεις τους. Παρολ'αυτά, μεταγενέστερες έρευνες έτειναν να προβληματίσουν τις αναφορές για την απλή αναπαραγωγή των ρόλων των φύλων στο διαδίκτυο (Blum-Ross & Livingstone, 2017). Η διάκριση του φύλου βρίσκεται στο γεγονός ότι οι άνδρες είναι πιο πιθανό να γράφουν σε ένα συγκεκριμένο είδος ιστολογίου, διαφορετικό από αυτό που συνηθίζεται να γράφουν οι γυναίκες. Επομένως, οι διαφορές μεταξύ των φύλων αφορούν λιγότερο τα γλωσσικά στοιχεία ή στυλ που σχετίζονται με το ίδιο το φύλο και περισσότερο τα διαφορετικά είδη διαδικτυακών κειμένων που γράφουν άνδρες και γυναίκες αντίστοιχα.

Σε ιστολόγια που χρησιμοποιούνται από έφηβους, οι διαφορές των φύλων γίνονται λιγότερο ευδιάκριτες, καθώς διατηρούν μια συνεχή παρουσία στο διαδίκτυο, χωρίς αυτό να σημαίνει τη μη διατήρηση της αυθεντικότητας. Επομένως, έρευνες υπογραμμίζουν πώς οι ρόλοι των φύλων ανακατασκευάζονται σε κάποιο βαθμό μέσω της ψηφιακής επικοινωνίας, αλλά ότι η πραγματοποίησή τους μπορεί να διαμορφωθεί από διάφορους διαδικτυακούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στην τεχνολογία και των διαφορών μεταξύ των γενεών (Subrahmanyam & Šmahel, 2011).

Επιπλέον, ορισμένοι άνδρες έχουν εισαχθεί στον κόσμο του blog, όπου γράφουν για την πατρότητα ή χρησιμοποιούν πλατφόρμες μέσω κοινωνικής δικτύωσης για να μοιραστούν εμπειρίες. Ωστόσο, έχει παρατηρηθεί ότι οι πατέρες δεν ασχολούνται τόσο με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως περιβάλλον όπου μοιράζονται εμπειρίες, όσο μπορεί να τα χρησιμοποιούν οι μητέρες σε διαδικτυακές δραστηριότητες και ότι τα τρέχοντα ψηφιακά μέσα συχνά δεν αφορούν και δεν αντιπροσωπεύουν τις εμπειρίες των πατέρων. Παρολ'αυτά, οι πατέρες αισθάνονται ότι έχουν λιγότερο χώρο για να εκθέσουν τα τρωτά τους σημεία σε διαδικτυακούς χώρους όπου κυριαρχούν οι μητέρες. Αυτή η ιδέα γίνεται ιδιαίτερα σημαντική επειδή καταλήγει να αποδομεί τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων, αφού ο πατέρας έχει

συνδεθεί κατά κόρων με τη δημόσια σφαίρα ή συχνά θεωρούνταν ως ο τροφοδότης της οικογένειας.

Η ενεργή αυτοπαρουσίασή τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως πατέρες σχετίζεται με μεμονωμένα ζητήματα και κοινωνικά πλαίσια, και περιλαμβάνει επίσης σύγχρονες αφηγήσεις για την πατρότητα που είναι ανεξάρτητες από τις αφηγήσεις που μεταφέρονται από τις μητέρες. Η εμφάνιση αυτών των νέων αφηγήσεων προσεγγίζεται μέσα από διαφορετικές οπτικές γωνίες, Στις συναισθηματικές σχέσεις μεταξύ πατέρων και παιδιών, επιτρέπει στους άνδρες να συμπεριλάβουν τη διάσταση της φροντίδας, δημιουργώντας την αντίληψη ότι εμπλέκονται πατέρες. Ωστόσο, το φαινόμενο των διαδικτυακών πατεράδων μπορεί επίσης να μεταφραστεί σε μηνύματα γονικής ισότητας, ενισχύοντας έτσι την εικόνα του πατέρα ως πρότυπο.

1.5 Σχέση ταυτότητας γονέων - παιδιών και πιθανοί κίνδυνοι

Οι ταυτότητες των γονέων έχουν μια εγγενή σύνδεση με τα παιδιά τους, που περιλαμβάνει «μια σχεσιακή ταυτότητα όπου το παιδί και ο γονέας υπάρχουν αμοιβαία σε μια ενσωματωμένη οπτική αφήγηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Υπό αυτή την έννοια, τα παιδιά θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως μέρος του εκτεταμένου εαυτού των γονέων. Η αποκάλυψη πληροφοριών και οπτικού υλικού μπορεί να εμποδίσει τα παιδιά να δημιουργήσουν τα ψηφιακά τους αποτυπώματα και τις διαδικτυακές ταυτότητές τους, φέρνοντας κινδύνους όπως η ψηφιακή απαγωγή και ο εκφοβισμός λόγω ντροπιαστικών εικόνων και ιστοριών που μοιράζονται οι γονείς. Κατά την κοινή χρήση χωρίς την ενημερωμένη συγκατάθεση των παιδιών, τα παιδιά βρίσκονται σε παθητική θέση σε ό,τι αφορά τη διαχείριση της διαδικτυακής τους ταυτότητας και οι γονείς γίνονται οι φύλακες και είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των κινδύνων, τη διαφύλαξη της ιδιωτικής ζωής των παιδιών στο διαδίκτυο και τη διαχείριση του εαυτού τους στο διαδίκτυο.

Ένας κίνδυνος που σχετίζεται με τις προτεινόμενες ιδέες σχεδιασμού είναι ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης θα κατέχει περισσότερο περιεχόμενο σχετικά με μικρά παιδιά. Ενδέχεται να απαιτείται νέος κυβερνητικός κανονισμός για να δοθούν στους γονείς περισσότερα δικαιώματα και δικαιοδοσία σχετικά με τις διαδικτυακές ταυτότητες των παιδιών τους σε μικρότερη ηλικία, αλλά και για να διασφαλιστούν τα

ίδια τα δικαιώματα των παιδιών καθώς ενηλικιώνονται για να αναλάβουν την ιδιοκτησία της διαδικτυακής τους ταυτότητας. Πράγματι, οι πρόσφατες εξελίξεις πολιτικής δείχνουν αυξανόμενη όρεξη του κοινού για την ικανότητα διαχείρισης ψηφιακών αποτυπωμάτων.

Μέσα από μελέτες αλλά και από την ανάλυση στη συγκεκριμένη εργασία, είναι προφανής η αντίφαση που αναδύεται γύρω από τη διαδικτυακή ταυτότητα. Από τη μία πλευρά, οι χρήστες είναι σε θέση να ανακατασκευάσουν τον εαυτό τους, λόγω της σχετικής ανωνυμίας που παρέχει η ψηφιακή επικοινωνία και να προβάλουν ή να αναδιαμορφώσουν συγκεκριμένες πτυχές της ταυτότητάς τους, χρησιμοποιώντας μια σειρά από γλωσσικούς και σημειωτικούς πόρους. Ταυτόχρονα, ωστόσο, οι αντιλήψεις για την αυθεντικότητα, δηλαδή την ικανότητα να πείσεις τους άλλους ότι η εμπειρία και η εξουσία σου είναι γνήσια και βασίζονται σε εμπειρίες από την πραγματική ζωή, παραμένουν πρωταρχικής σημασίας. Η αντίληψη ότι πρέπει να υπάρχει άμεση σύνδεση μεταξύ της διαδικτυακής περσόνας και του εκτός σύνδεσης εαυτού γίνεται πολύ εμφανής στην περίπτωση απάτης ή διαδικτυακής πλαστοπροσωπίας, όταν παραβιάζεται η αίσθηση της αυθεντικότητας των ανθρώπων.

1.6 Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περιγράφουν ψηφιακές εφαρμογές και υπηρεσίες που προωθούν την κοινωνική αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων μέσω της ανταλλαγής και της κοινής χρήσης περιεχομένου που παράγεται από τους χρήστες. Παραδείγματα αποτελούν το Facebook, Twitter, Instagram, Youtube κλπ. τα οποία είναι προσβάσιμα ανά πάσα στιγμή σχεδόν από οπουδήποτε και μέσω οποιασδήποτε πιθανής συσκευής. Αποτελούν δηλαδή δικτυωμένες πλατφόρμες επικοινωνίας στις οποίες οι συμμετέχοντες διατηρούν ένα μοναδικό δημόσιο ή μη προφίλ αποτελούμενο είτε από προσωπικό υλικό του χρήστη ή άλλων χρηστών, είτε από υλικό προερχόμενο από το ίδιο το σύστημα. Έτσι, με βάση μία τέτοια διαρκή σύνδεση ο χρήστης μετατρέπεται σε έναν δικτυωμένο εαυτό που αναζητά συνεχώς ευκαιρίες για έκφραση και σύνδεση.

1.7 Ψευδώνυμα

Παρόλο που οι άνθρωποι βρίσκουν ενδιαφέρον να πειραματίζονται και να αστειεύονται με τα ψευδώνυμα που χρησιμοποιούν στο διαδίκτυο, εν τέλει τα ψευδώνυμα έχουν μεγάλη σημασία για τους ίδιους, καθώς αποτελούν εγγενές μέρος της δικτυακής τους ταυτότητας, ακόμη και της ταυτότητάς που διατηρούν εκτός σύνδεσης. Τα ψευδώνυμα αυτά σχετίζονται κατά κύριο λόγο με εξωτερικά χαρακτηριστικά, τη φυσική εμφάνιση, τη ψυχολογική κατάσταση ή στοιχείο της προσωπικότητας του ατόμου, το επάγγελμα που ακολουθεί ή χόμπι που πραγματοποιεί.

2. SHARENTING^[MG10]

2.1 Τρόποι κατασκευής παιδικών ταυτοτήτων

Επί του παρόντος, οι γονείς είναι αυτοί που βοηθούν τα παιδιά τους να δημιουργήσουν λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και θέτουν κανόνες σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας από αυτά. Οι πρακτικές αυτές συχνά οδηγούνται από τις ανησυχίες και το ενδιαφέρον των γονέων να διδάξουν στα παιδιά τους πώς να γίνουν στοχαστικοί και υπεύθυνοι χρήστες τεχνολογίας (Blum-Ross & Livingstone, 2017). Ωστόσο, οι γονείς δεν εφαρμόζουν πρακτικές για να μεταφέρουν το περιεχόμενο που οι ίδιοι έχουν δημιουργήσει στα παιδιά τους και υπάρχει μεγάλη ανάγκη για προσεγγίσεις σχεδιασμού που διευκολύνουν τη γονική διαχείριση αποκάλυψης. Θα χρειαστούν επίσης νέες τεχνολογίες για να βοηθήσουν τα παιδιά να εκτελέσουν τη δική τους διαχείριση αποκάλυψης.

Η έρευνα της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας^[MG11] (Αρχάκης, Τσάκωνα, 2011)^{[MG12][MG13]} αποκαλύπτει ότι η κατασκευή ταυτότητας είναι μια διαδικασία ενεργητικής συνοικοδόμησης, στην οποία οι χρήστες αντλούν δυνητικά νέους πόρους για επικοινωνιακούς σκοπούς που σχετίζονται σε διαφορετικό βαθμό με τους εκτός σύνδεσης κοινωνικούς ρόλους και τις σχέσεις τους (Subrahmanyam & Šmahel, 2011).

Η κατασκευή ταυτότητας στο διαδίκτυο είναι μια διαδραστική διαδικασία συν-κατασκευής, που βασίζεται όχι μόνο στον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες επιθυμούν να συναντήσουν, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται και ανταποκρίνονται σε άλλους. Οι διαδικτυακοί χρήστες πρέπει να απεικονίζουν τον εαυτό τους, όχι μέσω φυσικής συν-παρουσίας αλλά μέσω οπτικών πόρων βασισμένων σε κείμενο, συμπεριλαμβανομένης της γραπτής γλώσσας, της ορθογραφίας και του δημιουργικού συνδυασμού διαφορετικών σεναρίων. Αυτοί οι πόροι επιτρέπουν στους χρήστες να τοποθετηθούν με δυνητικά νέους τρόπους που αντικατοπτρίζουν τοπικές και παγκόσμιες αλλαγές στην κοινωνία.

2.2 Πώς [MG14]διαχειρίζονται οι γονείς τις ταυτότητες

Οι γονείς αντιμετωπίζουν μια σημαντική και χρονοβόρα ευθύνη να αποφασίσουν πώς να εξισορροπήσουν την επιθυμία τους να δημοσιεύουν περιεχόμενο για τα παιδιά τους με τις συνέπειες για τη μελλοντική ψηφιακή ταυτότητα των παιδιών τους. Η τρέχουσα γενιά γονέων είχε μια καθαρή κατάσταση όταν μπήκαν για πρώτη φορά στο διαδίκτυο—η επόμενη γενιά θα κληρονομήσει μια επίμονη διαδικτυακή ταυτότητα που δημιουργήθηκε για αυτούς από τους γονείς τους, η οποία πιθανότατα ξεκίνησε πριν καν γεννηθούν. Οι γονείς πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ηλικία και την κοινωνική, συναισθηματική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών τους.

Πολλοί γονείς διαχειρίζονται το έργο της ανταλλαγής πληροφοριών για τα παιδιά τους στο Διαδίκτυο, αναθέτοντας ρόλους σε έναν γονέα εκ των δύο (Doğan Keskin et al., 2023). Καθώς ο ένας γονέας αναλαμβάνει την πρωταρχική ευθύνη [του διαμοιρασμού] [MG15]πληροφοριών για τα παιδιά στο διαδίκτυο, με τις γυναίκες να έχουν συχνά αυτήν την ευθύνη, είτε επειδή είναι πιο ενεργοί χρήστες των μέσω κοινωνικής δικτύωσης ή ίσως επειδή οι ρόλοι τους ως κύριοι φροντιστές επεκτείνονται σε αυτούς τους διαδικτυακούς χώρους, δημιουργούνται εντάσεις όταν ο ένας γονέας δημοσιεύσει μια φωτογραφία που παραβιάζει τις προσωπικές προτιμήσεις του άλλου γονέα για το τι είναι κατάλληλο να μοιραστεί.

2.3 Sharenting: Τι είναι;

Οι γονείς έχουν την τάση να μοιράζονται πληροφορίες που αφορούν τα παιδιά τους με τις διαδικτυακές επαφές που διατηρούν σε ιστότοπους κοινωνικών δικτύων. Οι πληροφορίες τις οποίες μοιράζονται, πιο συχνά μέσω περιεχομένου πολυμέσων, όπως εικόνες και βίντεο και σπανιότερα μέσω ενημερώσεων κατάστασης, ανήκουν σε τέσσερις τύπους εικόνες, όπως εικόνες – ορόσημα, φωτογραφίες με οικογένεια και φίλους και εικόνες που οι ίδιοι θεωρούν χαριτωμένες ή αστείες. Ειδικότερα, γονείς μικρών παιδιών μοιράζονται κυρίως φωτογραφίες χαρούμενων στιγμών καθημερινής ζωής, εξόδων και ειδικών εκδηλώσεων. Έτσι, το φαινόμενο όπου οι γονείς εμφανίζουν πληροφορίες για τα παιδιά τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

αναφέρεται ως sharenting, η λέξη της οποίας προέρχεται από τον συνδυασμό των αγγλικών λέξεων share=μοιράζομαι και parent=γονέας (Doğan Keskin et al., 2023).

Το φαινόμενο της κοινής χρήσης αυξάνεται ραγδαία καθώς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητας των γονέων, με τις πληροφορίες που μοιράζονται οι γονείς, να προέρχονται είτε από τους ίδιους τους γονείς ή να μπορούν να κοινοποιηθούν από τα προφίλ των παιδιών τους. Ωστόσο, ποιο είναι το κίνητρο για τους γονείς που τους οδηγεί να δώσουν στις διαδικτυακές επαφές τους μια ματιά για παιδιά τους; Για τους γονείς, και ειδικότερα τους νέους γονείς, η κοινή χρήση αποτελεί έναν τρόπο ανταλλαγής συμβουλών σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν ή για να λάβουν επιβεβαίωση και υποστήριξη. Επιπλέον, έχει μελετηθεί ότι οι γονείς συμμετέχουν στην κοινή χρήση πληροφοριών για τα παιδιά τους ώστε να αφήσουν φίλους και οικογένεια να διατηρήσουν επαφή με τα παιδιά τους κατά το πέρασμα του χρόνου, να δείξουν ότι είναι περήφανοι και συλλέγουν αναμνήσεις, καθώς και να παρουσιάσουν τον εαυτό τους ως καλούς γονείς (Blum-Ross & Livingstone, 2017).

Το γεγονός ότι τα παιδιά τείνουν να εμφανίζονται σε στιγμές της καθημερινής ζωής ή σε εξωτερικούς χώρους, παρά σε φωτογραφικές παραγωγές ή διαφημίσεις, καλεί το κοινό να πιστέψει ότι οι στιγμές που δείχνουν **οι διάσημοι γονείς, αλλά και οι γονείς γενικότερα,** **ή** στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι σκηνοθετημένες και επομένως είναι πιο αυθεντικές, παράγοντας που βοηθά στη δημιουργία μιας στενής σχέσης μεταξύ της διασημότητας και του κοινού της.

Παρόλο που το φαινόμενο του sharenting μπορεί να αποκαλύψει ταυτόχρονα ότι οι διασημότητες διαδραματίζουν θετικό ρόλο, όταν δείχνουν στοργή προς τα κοντινά τους πρόσωπα σε μια ευαίσθητη στιγμή, είναι αδύνατον να αγνοηθεί πως το περιεχόμενο που περιλαμβάνει τα παιδιά είναι σχετικό με το επάγγελμα που παρουσιάζει ο γονέας στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, το περιεχόμενο θα είναι αστείο και θα διαθέτει έναν κωμικό χαρακτήρα όταν το επάγγελμα του γονέα σχετίζεται με την υποκριτική ή τη σάτιρα και αντίστοιχα το περιεχόμενο θα είναι διαφημιστικό όταν το επάγγελμα του γονέα στο διαδίκτυο αφορά την προώθηση και τη διαφήμιση. Αυτό υποδηλώνει ότι όχι μόνο το φύλο αλλά και η προσωπικότητα της διασημότητας είναι σχετική όταν εξετάζουμε το είδος sharenting που κάνουν.

Ένα άλλο σημείο που πρέπει να συζητηθεί είναι το γεγονός ότι οι γονείς δημοσιεύουν πληροφορίες, εικόνες και εμπειρίες των παιδιών τους σε συνδυασμό με μια καταναλωτική διάσταση. Σε αρκετές περιπτώσεις, υπάρχουν παιδιά που προωθούν προϊόντα ή υπηρεσίες για διαφημίσεις ή συνεργασίες. Σε αυτό το συγκεκριμένο πλαίσιο, πολλές φορές, ο μικρότερος μπορεί να θεωρηθεί ως κάποιος που εκτελεί μια μορφή εργασίας που ενστάλαξαν οι γονείς τους, προς οικονομικό όφελος των τελευταίων. Οι γονείς πρέπει να αποφασίσουν τι είναι ή όχι κατάλληλο να μοιραστούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να διαπραγματευτούν την κατηγορία για εκμετάλλευση παιδιών.

Συνοψίζοντας, άνδρες και γυναίκες διασημότητες συμπεριλαμβάνουν τα παιδιά τους στην ψηφιακή κουλτούρα και η πλατφόρμα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης τους επιτρέπει να δείξουν και να ανταλλάξουν εμπειρίες σχετικά με την ανατροφή των παιδιών. Στην πραγματικότητα, τα παιδιά αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό και σχετικό μέρος του περιεχομένου που δημοσιεύουν οι διασημότητες σε τέτοιες πλατφόρμες. Η εμπορευματοποίηση [MG17] είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από την παρουσίαση των διασημοτήτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το sharenting. [MG18]

Επομένως, η έκθεση των παιδιών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαμέσου των προσωπικών λογαριασμών των γονέων αποτελεί συχνό φαινόμενο και αναπόσπαστο κομμάτι όσων ασχολούνται με την προώθηση και τη διαφήμιση στα μέσα. Παρακάτω αναφέρουμε ορισμένα παραδείγματα διαφορετικών περιπτώσεων, κατά τα οποία κατασκευάζεται μια παιδική ταυτότητα. [MG19] Τα παραδείγματα επιλέχθηκαν με βάση τον βαθμό έκθεσης της προσωπικής παιδικής ζωής στο διαδίκτυο και τους διαφορετικούς τρόπους που μπορεί να δημιουργηθεί η παιδική ταυτότητα, αναλόγως το μέσο μαζικής ενημέρωσης και τον στόχο της έκθεσης.

Αρχικά, έχουμε την περίπτωση του διαδικτυακού ιστολογίου μέσω του οποίου ο γονέας μοιράζεται πληροφορίες για το παιδί του και τη συμπεριφορά του, είτε ζητώντας βοήθεια και καθοδήγηση από τους αναγνώστες ή δημοσιοποιώντας με στόχο την διαφήμιση (Εικόνα 1). Με αυτόν τον τρόπο, ο γονέας άθελα του κατασκευάζει μια αρχική διαδικτυακή ταυτότητα για το παιδί του, βασισμένη στα προσωπικά χαρακτηριστικά που μοιράζεται. Παρόλο που δεν συμπεριλαμβάνεται όνομα, οι πληροφορίες και οι φωτογραφίες που παρέχει ο γονέας για τη συμπεριφορά

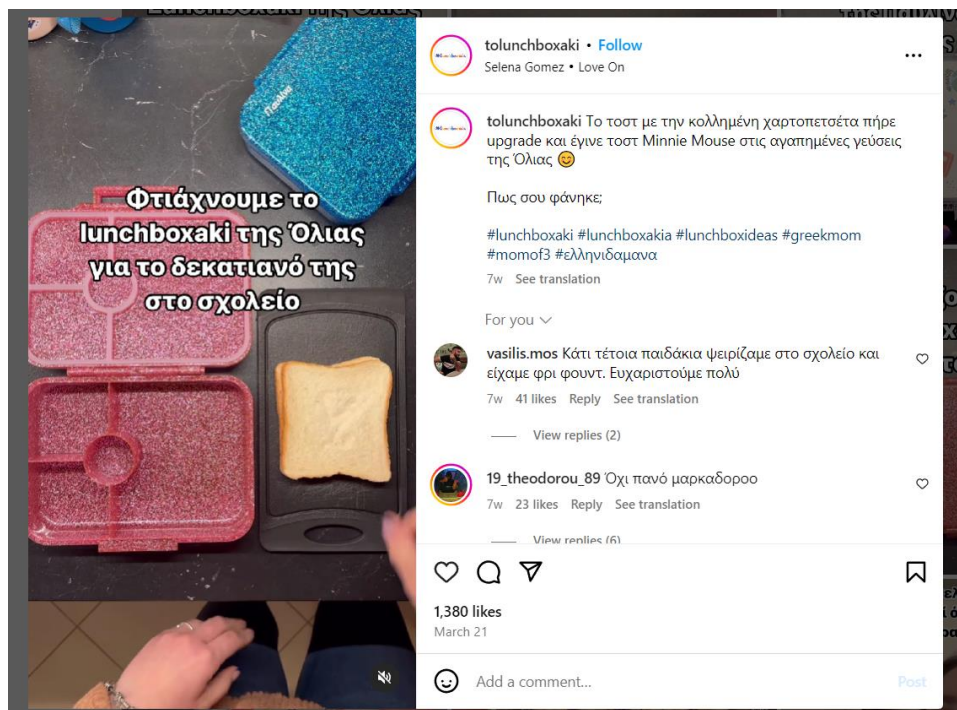
του παιδιού είναι αρκετές για να δημιουργηθεί μια πρώτη ταυτότητα, μέσα από τα μάτια του γονέα, η οποία ενδεχομένως θα έρθει σε αντιπαράθεση αργότερα με την ταυτότητα που θα θελήσει να δημιουργήσει το παιδί.

Εικόνα 1. Δημοσίευση ομάδας αλληλοβοήθειας γονέων

Στη δεύτερη περίπτωση, έχουμε το παράδειγμα μιας μητέρας η οποία μέσω του προσωπικού της προφίλ στο Instagram, δημοσιοποιεί περιεχόμενο σχετικά με τα γεύματα που προετοιμάζει για τα παιδιά της, την αποδοχή ή όχι που μπορεί να έχουν από καθένα από τα παιδιά αντίστοιχα και τις υγιεινές προσθήκες και αντικαταστάσεις που κάνει (Εικόνα 2). Παρόλο που στις δημοσιεύσεις δεν απεικονίζονται τα ίδια τα παιδιά, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, μέσω των δημοσιεύσεων

δημιουργείται η εκάστοτε ταυτότητα του κάθε παιδιού αναλόγως με την αντίδραση, την συμπάθεια και τη συμπεριφορά που έχει για κάθε γεύμα. Έτσι, το παιδί μεγαλώνοντας και δημιουργώντας το δικό του προσωπικό λογαριασμό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, θα είναι άμεσα συνδεδεμένο με το προφίλ της μητέρας, καθώς επίσης και με την ήδη υπάρχουσα ταυτότητα που θα έχει δημιουργηθεί στο παιδικά του χρόνια. Επιπλέον, τυχόν αρνητικές αντιδράσεις και σχόλια μπορεί να επηρεάσουν την ταυτότητα εκτός σύνδεσης που έχει και διατηρεί το παιδί.

Εικόνα 2. Δημοσίευση μητέρας - influencer με την προετοιμασία του παιδικού γεύματος

Η τελευταία περίπτωση sharenting, με την οποία θα ασχοληθούμε, αποτελεί το παράδειγμα της οικογένειας Beckham (Εικόνα 3).

Εικόνα 3. Οικογένεια Beckham

Πρόκειται για μια οικογένεια όπου και οι δύο γονείς ανήκουν στον χώρο της δημοσιότητας και η ζωή τους προσφέρει υλικό για περεταίρω συζητήσεις, άρθρα και σχολιασμό. Από πολύ νωρίς της ζωής των παιδιών τους, οι γονείς πραγματοποιούν δημοσιοποιήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός το οποίο θέτει την προσωπική ζωή των παιδιών σε κίνδυνο (Εικόνα 4,5). Επιπλέον, κατασκευάζει την ταυτότητα του παιδιού και την συνδέει αποκλειστικά με την ήδη υπάρχουσα δημοσιότητα των γονέων. Έτσι, τα παιδιά αποκτούν τη δική τους αποκλειστική δημοσιότητα λόγω της οικογένειας. Τέλος, με τη διαρκή και πρώιμη έκθεση στο διαδίκτυο, κινδυνεύει η αθωότητα και παιδικότητα από αρνητικά σχόλια, καθώς η παιδική ταυτότητα θα αναπαράγεται και θα αναδιαμορφώνεται διαρκώς, με στόχο την αρέσκεια του κοινού.

Εικόνα 4. Δημοσίευση του Beckham με τον γιο του στο Instagram

Εικόνα 5. Δημοσίευση του Beckham με την κόρη του στο Instagram

2.4 Πώς ^[MG20] νιώθουν οι έφηβοι

Παρά το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την κοινή χρήση και το sharenting, δεν έχει διεξαχθεί μεγάλη έρευνα σχετικά με το πώς σκέφτονται και αισθάνονται τα μικρά παιδιά και οι έφηβοι για το φαινόμενο αυτό (Verswijvel et al., 2019). Αυτό εγείρει ερωτήματα, καθώς οι πληροφορίες που μοιράζονται οι γονείς αφήνουν ψηφιακά αποτυπώματα και ασυναίσθητα συμβάλλουν στην κατασκευή μιας διαδικτυακής

ταυτότητας για το παιδί τους, με αποτέλεσμα το παιδί να έχει μια διαδικτυακή ταυτότητα προτού το ίδιο ξεκινήσει να χρησιμοποιεί από μόνο του τα μέσα και να δραστηριοποιείται με αυτά. Πιθανώς, η ταυτότητα που καθορίζεται από τους γονείς ενδέχεται να έρχεται σε σύγκρουση με τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά τους θέλουν να κάνουν προφίλ στο διαδίκτυο, ειδικότερα κατά την εφηβεία, όπου τα άτομα αποκτούν μεγαλύτερη συνείδηση. Καθώς η εφηβεία συμβαδίζει με διαφορές στις πεποιθήσεις, τα ενδιαφέροντα και τις προοπτικές τόσο των εφήβων όσο και των γονέων και οι στάσεις μπορούν να θεωρηθούν ως αξιολόγηση μιας δεδομένης συμπεριφοράς λόγω των πεποιθήσεων και προοπτικών των ατόμων, είναι πιθανό τα κίνητρα των εφήβων για κοινή χρήση να σχετίζονται με τη στάση τους απέναντι στο sharenting.

Προηγούμενες μελέτες έδειξαν ότι οι έφηβοι συχνά ντρέπονται για το περιεχόμενο που μοιράζονται οι γονείς τους για αυτούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ότι μπορεί να αισθανθούν απογοητευμένοι με αυτό (Verswijvel et al., 2019). Κατά τη διάρκεια της εφηβείας, η σχέση μεταξύ των εφήβων και των γονέων τους υπόκειται σε αλλαγές. Οι έφηβοι αρχίζουν να περνούν περισσότερο χρόνο με τους φίλους και τους συνομηλίκους τους σε βάρος του χρόνου τους με τους γονείς τους. Επιπλέον, οι έφηβοι αισθάνονται την ανάγκη να δημιουργήσουν μεγαλύτερη συναισθηματική απόσταση από τους γονείς τους, καθώς θέλουν να εξερευνήσουν την ταυτότητά τους και να εργαστούν για την αυτονομία τους. Καθώς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν στους εφήβους την ευκαιρία να αποκαλύπτουν προσωπικές πληροφορίες, μπορούν να λειτουργήσουν και ως εργαλείο ώστε να εξερευνήσουν την ταυτότητά τους.

Δεδομένου ότι οι έφηβοι ανησυχούν πολύ για τις εντυπώσεις που αφήνουν στους συνομηλίκους τους και για τον βαθμό στον οποίο αισθάνονται αποδεκτοί από τους άλλους, σκέφτονται συνειδητά την συμπεριφορά τους και τα όσα μοιράζονται με τους υπόλοιπους στα μέσα. Κάθε έφηβος μπορεί να διαφέρει ως προς τον βαθμό στον οποίο αποκαλύπτει προσωπικές πληροφορίες. Ωστόσο, οι έφηβοι που μοιράζονται περισσότερες πληροφορίες για τον εαυτό τους στο διαδίκτυο, είναι πιθανό να έχουν πιο θετική στάση απέναντι στο sharenting. Η στάση απέναντι στο sharenting μπορεί επίσης να ποικίλλει ανάλογα με το ενδιαφέρον που δείχνουν οι έφηβοι για το απόρρητο των πληροφοριών στο διαδίκτυο. Όσο περισσότερο ανησυχούν οι έφηβοι για το απόρρητο των πληροφοριών, τόσο πιο αρνητική θα είναι η στάση τους

απέναντι στο sharenting. Τέλος, οι στάσεις των εφήβων ποικίλλουν ανάλογα με προηγούμενες εμπειρίες. Οι έφηβοι μπορεί να αναπτύξουν μια πιο θετική στάση απέναντι στο sharenting, όταν έχουν περισσότερες προηγούμενες εμπειρίες με γονείς που μοιράζονται πληροφορίες για αυτούς.

2.5 Χρήση διαδικτύου από τους γονείς

Η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών με στόχο να βοηθήσει τις οικογένειες να επικοινωνούν, να παραμείνουν συνδεδεμένες και να διαχειριστούν τις ανάγκες που σχετίζονται με την τεχνολογία στο σπίτι, ιδιαίτερα την κοινή χρήση συμπεριφορών μεταξύ των μελών της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης της κοινής χρήσης φωτογραφιών, ημερολογίων, λογαριασμών χρηστών και κωδικών πρόσβασης αποκάλυψε ότι οι γονείς μοιράζονται πληροφορίες, ιστορίες και φωτογραφίες για τα παιδιά τους σε διάφορες κοινωνικές πλατφόρμες.

Η μητρότητα σχετίζεται με την τεχνολογία με διάφορους τρόπους μέσω των οποίων η μητέρα μπορεί να βρει υποστήριξη. Οι μητέρες στρέφονται σε διαδικτυακούς ιστότοπους για να αλληλεπιδράσουν με άλλους ενήλικες όταν έχουν μικρά παιδιά και χρησιμοποιούν επίσης ανώνυμους ιστότοπους για να μιλήσουν σχετικά με τα παιδιά και τους συζύγους τους, πιθανώς με τρόπους που δεν θα αισθάνονταν απαραίτητα άνετα να μοιράζονται στην καθημερινή τους ζωής πρόσωπο με πρόσωπο.

Η βιβλιογραφία για τους πατέρες στο διαδίκτυο είναι πιο σπάνια, αλλά αναφέρει παρόμοια πρότυπα αναζήτησης πληροφοριών και κοινωνικής υποστήριξης (Doğan Keskin et al., 2023). Οι πατέρες συζητούν τις προκλήσεις της πατρότητας στο διαδίκτυο και προσπαθούν να ενθαρρύνουν και να επιβεβαιώσουν ο ένας τον άλλον. Βασίζονται επίσης στο χιούμορ για να προσφέρουν κοινωνική υποστήριξη ο ένας στον άλλον.

Μελέτες γύρω από τη σχέση της οικογένειας με τις φωτογραφίες, προ χρήσης διαδικτύου και μετά, αποκάλυψε ότι οι γονείς τραβούν και κοινοποιούν φωτογραφίες στις οποίες παρουσιάζεται μια εξιδανικευμένη μορφή οικογένειας (Porfirio & Jorge, 2022). Ωστόσο, ενδέχεται να προκύψουν εντάσεις σχετικά με το πώς και πότε πρέπει να κοινοποιούνται οι φωτογραφίες μεταξύ φίλων και συγγενών, όταν οι φωτογραφίες

κοινοποιούνται στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, οι γονείς και οι έφηβοι μπορεί να έχουν διαφορετικές πεποιθήσεις σχετικά με το τι είναι κατάλληλο να μοιραστούν και αυτές οι πεποιθήσεις ποικίλλουν ανάλογα με το κοινό, τους κανόνες και τις δυνατότητες ενός ιστότοπου.

2.6 Προετοιμασία γονέων

Οι γονείς και οι χρήστες μέσω κοινωνικής δικτύωσης γενικότερα αντιμετωπίζουν ένα νέο είδος ζήτησης για το χρόνο τους, που απαιτεί συμμετοχή στο διαδίκτυο για να μπορούν να λάβουν ορισμένα οφέλη με τη μορφή κοινωνικής και συναισθηματικής υποστήριξης στο διαδίκτυο. Στην περίπτωση των παιδιών, οι γονείς πρέπει να αντισταθμίσουν τα οφέλη από τη λήψη κοινωνικής υποστήριξης με τους πιθανούς κινδύνους αποκάλυψης υπερβολικών ή ακατάλληλων πληροφοριών για τα παιδιά τους. Για παράδειγμα, η αποκάλυψη στιγματισμένων συμπεριφορών όπως θέματα ψυχικής υγείας μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ταυτότητα και την ιδιωτική ζωή του παιδιού και μπορεί να οδηγήσει σε οικογενειακή κρίση.

Δυστυχώς, οι χρήστες δεν έχουν σαφείς κανόνες για τη δημοσίευση περιεχομένου σχετικά με άλλα άτομα και, ως εκ τούτου, πρέπει να επιτελούν το έργο της απόφασης και συχνά διαπραγματεύονται με έναν ή περισσότερους άλλους—τι είναι κατάλληλο να μοιραστούν. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, αυτή η διαπραγμάτευση εξελίσσεται ώστε να περιλαμβάνει τις δικές τους προτιμήσεις ιδιωτικότητας και ταυτότητας. Γενικότερα, οι χρήστες μέσω κοινωνικής δικτύωσης δημοσιεύουν ενεργά περιεχόμενο στο διαδίκτυο, και με αυτόν τον τρόπο, συχνά μοιράζονται ταυτότητες με άλλα άτομα. Αυτό απαιτεί νέα θεωρητικά πλαίσια για να κατανοήσουμε πώς οι άνθρωποι διαχειρίζονται αυτήν την τρίτη βάρδια εργασίας ενώ περνούν χρόνο στο διαδίκτυο.

2.7 Στάση γονέων και κίνδυνοι

Η αντιπροσώπευση της ταυτότητάς τους ως γονείς αναπόφευκτα δημοσιοποιεί πτυχές της ζωής των παιδιών τους, εισάγοντας κινδύνους από τους οποίους, παραδόξως, είναι υπεύθυνοι για την προστασία τους. Έτσι, οι γονείς αξιολογούν τι θα

μοιραστούν αναλαμβάνοντας πολλαπλές υποχρεώσεις – προς τον εαυτό τους, τα παιδιά τους στο παρόν και το φανταστικό τους μέλλον, και με τις φυσικές και εικονικές κοινότητες τους. Οι περισσότερες ανησυχίες των γονέων και των ακαδημαϊκών μέχρι σήμερα έχουν επικεντρωθεί στους κινδύνους των ίδιων των παιδιών (ιδιαίτερα των εφήβων) να μοιράζονται προσωπικό περιεχόμενο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Παρά τη ευρεία δημοτικότητα της ανάρτησης εικόνων και ιστοριών για παιδιά στο διαδίκτυο, έχουν τεθεί επείγοντα ερωτήματα σχετικά με το εάν οι γονείς παραβιάζουν το «δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή» των παιδιών τους (Porfirio & Jorge, 2022). Το sharenting χαρακτηρίζεται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ως εκμεταλλευτικό, ναρκισσιστικό ή απλώς αφελές (Doğan Keskin et al., 2023). Ορισμένοι προειδοποιούν ότι η ανάρτηση εικόνων και βίντεο στο διαδίκτυο μπορεί να εκθέσει τα παιδιά σε κινδύνους του διαδικτύου, όπως παιδεραστία, ενώ νέοι φόβοι για την εξόρυξη δεδομένων, το μάρκετινγκ και την αναγνώριση προσώπου αυξάνονται. Καθώς η πρώτη ομάδα παιδιών - χρηστών των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ενηλικιώνεται, καθίσταται πλέον δυνατή η διερεύνηση πώς οι γονείς ορίζουν τα όρια της ψηφιακής τους προσωπικότητας και ταυτότητας και αιτιολογούν την ιστορία και τους λόγους ύπαρξής τους. Πού τελειώνει ο γονικός εαυτός και πού ξεκινά ο εαυτός του παιδιού στο διαδίκτυο;

Η ταυτότητα θεωρείται ότι κατασκευάζεται αμοιβαία μέσω των βιωματικών σχέσεων και της αλληλοεξαρτώμενης φύσης της επικοινωνίας με τους άλλους (Ammari et al., 2015) Η ταυτότητα αφηγείται με την πάροδο του χρόνου με όρους βιογραφικού εαυτού, καθιστώντας μας ταυτόχρονα μοναδικούς, γιατί κανείς άλλος δεν έχει ζήσει το δικό μας ακριβές σύνολο συνθηκών, και παρόλαυτα και κοινωνικό, αφού αυτές οι συνθήκες προκύπτουν από διασταυρούμενες ιστορίες κοινωνικών αλληλεπιδράσεων. Αν και καθοδηγούμενοι από τη λογική της αγοράς, οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης απαιτούν συχνά από κάθε χρήστη να εγγραφεί με ένα και μόνο όνομα, κωδικοποιώντας μια άμεση αντιστοιχία μεταξύ νομικής και διαδικτυακής ταυτότητας. Οι δυνατότητες του ψηφιακού περιβάλλοντος μπορεί να είναι χρήσιμες ή προβληματικές για την εργασία και τις απολαύσεις της αναπαράστασης του εαυτού. Για τους γονείς, αυτά τα ψηφιακά διλήμματα εντείνονται από τις αλήθειες που συνυπάρχουν, όπου το να αντιπροσωπεύει κανείς τη δική του ταυτότητα ως γονέα σημαίνει να δημοσιοποιεί πτυχές της ζωής ενός δυνητικά ευάλωτου παιδιού και

ωστόσο επειδή είναι ο γονιός, είναι ακριβώς το άτομο που έχει την πρωταρχική ευθύνη για την προστασία της ιδιωτικής ζωής του παιδιού (Ammari et al., 2015). Αυτό θέτει περισσότερα από απλά πρακτικά διλήμματα σχετικά με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Τέλος, για πολλούς γονείς που πραγματοποιούν sharenting, ο σκοπός ήταν η επιμέλεια των αναμνήσεων, ένα σύγχρονο άλμπουμ φωτογραφιών που δημιουργήθηκε για να μοιράζεται στιγμιότυπα και ιστορίες του παιδιού, όχι μόνο για τη μακρινή οικογένεια και φίλους στο παρόν, αλλά και για τα ίδια τα παιδιά όταν βρεθούν σε θέση να το παρακολουθήσουν στο μέλλον (Doğan Keskin et al., 2023). Περιγράφεται ως κάτι που κάνει ο γονέας για τα παιδιά του ως επέκταση του έργου φροντίδας. Ωστόσο, ως δημόσια ιστολόγια, το δυνητικό κοινό είναι πολύ ευρύτερο από ότι στον κοντινό κύκλο των φίλων και της οικογένειας και οι γονείς νιώθουν το αίσθημα ευθύνης - μια υποχρέωση για τον εαυτό τους και για εκείνους με τους οποίους σχετίζονται, γιατί ο σχεσιακός εαυτός φέρει το δικό του ηθικό βάρος.

Ωστόσο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν διαθέτουν εργαλεία που διευκολύνουν συνεργατικές και προληπτικές στρατηγικές για τη διαχείριση της αποκάλυψης, τα οποία θα επιτρέψουν στους χρήστες να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην ευθύνη όταν δημοσιεύουν νέο υλικό στο διαδίκτυο. Η διαδικτυακή κοινή χρήση φωτογραφιών παρουσιάζει ειδικότερα προκλήσεις διαχείρισης αποκάλυψης. Οι φωτογραφίες μπορούν να μεταφέρουν σημαντικές ποσότητες προσωπικών πληροφοριών (π.χ. ταυτότητα, συνεργάτες, τοποθεσία) και η αύξηση των ετικετών χρηστών και της αυτοματοποιημένης αναγνώρισης προσώπου σημαίνει ότι τρίτα μέρη μπορούν να συλλέξουν ακόμη περισσότερες πληροφορίες από φωτογραφίες. [MG21]

2.8 Το επάγγελμα του sharenting από τους γονείς

Άνδρες και γυναίκες αναλαμβάνουν διάφορους νέους ρόλους όταν γίνονται γονείς. Ιστορικά, οι πατέρες δούλευαν έξω από το σπίτι σε αμειβόμενες δουλειές ενώ οι μητέρες έμεναν σπίτι για να μεγαλώσουν τα παιδιά και να κάνουν τις δουλειές του σπιτιού. Οι πατέρες πλέον κάνουν περισσότερες δουλειές του σπιτιού και φροντίζουν τα παιδιά ενώ περισσότερες μητέρες εργάζονται έξω από το σπίτι, με τις μητέρες και

τους πατέρες να αναφέρουν παρόμοια προβλήματα με τη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής (Porfirio & Jorge, 2022). Παρά τη σύγκλιση μεταξύ των ρόλων της μητέρας και του πατέρα, οι ρόλοι εξακολουθούν να είναι ανισορροπημένοι, με τις μητέρες να κάνουν περίπου διπλάσιες ώρες οικιακής εργασίας και φροντίδας παιδιών από τους πατέρες. Επίσης, οι μητέρες εξακολουθούν να εκτελούν περισσότερες συνολικά ώρες αμειβόμενης εργασίας, οικιακής εργασίας και φροντίδας παιδιών μαζί από ότι οι πατέρες. Γνωστή και ως «διπλή επιβάρυνση», αυτή η απλήρωτη εργασία μπορεί να έχει επιβλαβείς επιπτώσεις στην υγεία και τις οικονομικές επιπτώσεις. Η διαχείριση φωτογραφιών είναι ένα είδος οικιακής εργασίας, όπου οι μητέρες έλεγχαν ιστορικά, ενώ παρόλο που τόσο οι πατέρες όσο και οι μητέρες λαμβάνουν στιγμιότυπα, οι μητέρες είναι εκείνες όπου είναι πιο συχνά υπεύθυνες για την οργάνωσή τους σε οικογενειακά άλμπουμ φωτογραφιών.

Όπως αναφέρθηκε υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους οι απλοί γονείς συμμετέχουν στο sharenting. Όλα αυτά τα κίνητρα θα μπορούσαν να συνδυαστούν με διαφορετικούς τρόπους για να κερδίσουν χρήματα ορισμένοι γονείς που ασχολούνται με το sharenting ως εργασία – δηλαδή την ανταλλαγή εμπειριών γονικής μέριμνας για χρηματικό κέρδος.

Χρησιμοποιούνται διάφορες στρατηγικές για τη σύνδεση με εμπορικές επωνυμίες και την ανάπτυξη μιας επιτυχημένης επαγγελματικής δραστηριότητας ως παράγοντες επιρροής (influencers) στην προσεχή οικονομία. Ένα από αυτά είναι η ανάπτυξη της μικροδιασημότητας, η δέσμευση για ανάπτυξη και διατήρηση της διαδικτυακής του ταυτότητας σαν να ήταν ένα επώνυμο αγαθό, με την προσδοκία ότι οι άλλοι θα κάνουν το ίδιο. Όταν τα παιδιά αυτών των influencers γίνονται το επίκεντρο της προσοχής μεγάλου κοινού, τα ίδια γίνονται μικρο-μικροδιασημότητες. Αυτά τα παιδιά κληρονομούν τη φήμη και η εμφάνιση και η συμπεριφορά τους θα μπορούσαν να υπόκεινται σε δημόσια επιτήρηση, εκτός από την οικεία επιτήρηση από στενούς κοινωνικούς κύκλους.

Οποιοσδήποτε χρήστης μπορεί να αποθηκεύσει, να αναδημοσιεύσει και να ανακυκλώσει πληροφορίες σε δίκτυα θαυμαστών και έτσι μπορεί να υπάρξει μια οικειοποίηση της ταυτότητάς του σε διαφορετικές μορφές. Αυτό αυξάνει τις ανησυχίες για τον εκφοβισμό και το τρολάρισμα.

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει τη μορφή της εργασίας με βάση το sharenting είναι το φύλο του γονέα – influencer, όπου οι διαδικτυακές μητέρες έχουν ήδη κατακλείσει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με το περιεχόμενο να γίνεται εύκολα αποδεκτό, βοηθητικά ενημερωτικό και διασκεδαστικό. Αντίθετα, όσον αφορά την πατρική φιγούρα στα μέσα και στην αγορά, αποτελεί ένα καινούριο φαινόμενο, με τους διαδικτυακούς πατέρες να κάνουν τα πρώτα δειλά βήματα στο ήδη μητροκρατούμενο χώρο του διαδικτύου. Για να καταφέρουν να φθάσουν το επίπεδο και την ποσότητα του υλικού sharenting προερχόμενο από μητέρες, είναι απαραίτητο το αντίστοιχο περιεχόμενο που θα μοιραστεί ένας πατέρας – influencer να προκαλεί έντονα συναισθήματα – όπως το να μοιράζονται την ευτυχία και τις προκλήσεις της γονεϊκότητας – υλικό που συνήθως δημιουργεί περισσότερη αφοσίωση σε σκοπούς δημιουργίας κέρδους.

Όντας γονέας – influencer στην αγορά που έχει δημιουργηθεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, υπάρχει η αναγκαία λήψη ευθύνης όσον αφορά τον τρόπο που εκθέτονται τα παιδιά στο διαδίκτυο, την ανατροφή που λαμβάνουν και τον τρόπο που επηρεάζεται η ζωή τους. Ως εκ τούτου, οι γονείς πρέπει να επιμελούνται ό,τι είναι ή δεν είναι κατάλληλο να μοιραστούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποφεύγοντας την κατηγορία για εκμετάλλευση παιδιών ή άλλες μορφές επιθετικότητας ως αποτέλεσμα των γονεϊκών τους αποφάσεων. Τα παιδιά εμφανίζονται συχνά ως συνδημιουργοί με τους γονείς ή ως κεντρικά σε οικογενειακές στιγμές και έχει διαπιστωθεί ότι ειδικά οι πατέρες - influencers βλέπουν τα παιδιά τους ως οικονομικούς παράγοντες με το δικαίωμα να επωφελούνται από την εργασία τους και να ενεργούν ως υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων καθώς μεγαλώνουν.

2.9 Παραδείγματα συμπεριφοράς γονέα κατά το sharenting

Τα παιδιά αντιπροσωπεύονται ως ο εκτεταμένος εαυτός των διασημοτήτων, με αποτέλεσμα να τοποθετούνται ως συναισθηματικό κεφάλαιο, που προσελκύει το κοινό προς τον εαυτό των διασημοτήτων. Ειδικά τα πολύ μικρά παιδιά έχουν περισσότερη γοητεία, κάτι το οποίο είναι εμφανές από τη διαρκή αναπαράσταση των μικρότερων παιδιών. Γενικά, τα παιδιά προσελκύουν περισσότερο το κοινό και αυτή η αυξημένη αφοσίωση είναι ζωτικής σημασίας για την κεφαλαιοποίηση σε χορηγούμενο και εμπορικό περιεχόμενο στους λογαριασμούς των διασημοτήτων.

Το εύρος, η ορατότητα, η επιμονή και η δυνατότητα αναπαραγωγής του περιεχομένου, ιδιαίτερα του οπτικού, που δημιουργείται από sharenting προερχόμενο από ήδη διάσημα πρόσωπα, μετατρέπουν το φαινόμενο του sharenting ουσιαστικά διαφορετικό από το sharenting προερχόμενο από απλούς influencers ή γονείς. Οι αναπαραστάσεις των παιδιών που παράγονται από διασημότερους γονείς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να συνδυαστούν και να ενισχυθούν από μέσα ειδήσεων, καθώς και να διαμορφωθούν μέσω δικτυακής κουλτούρας.

Σήμερα, η ιδιωτική σφαίρα των διασημοτήτων δεν αντανakλάται μόνο στα μέσα της ζωής που διαθέτουν εκτός σύνδεσης, αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς μοιράζονται την καθημερινότητά τους με το διαδικτυακό τους κοινό με μεγάλη άνεση. Λόγω του τελευταίου, οι διασημότητες δίνουν στο κοινό τους την ευκαιρία να γνωρίσουν προσωπικές λεπτομέρειες της καθημερινότητάς τους, είτε επαγγελματικές ή προσωπικές. Με τον τρόπο αυτό, οι διασημότητες δημιουργούν την αντίληψη της πρόσβασης σε οικείο, αποκλειστικό και αυθεντικό περιεχόμενο, η οποία ενισχύει τη σχέση μεταξύ διασημοτήτων και κοινού.

Ανάμεσα στις αναπαραστάσεις της καθημερινής ζωής, τα παιδιά διασημοτήτων απεικονίζονται στους λογαριασμούς των γονιών τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και είναι δυνατό το κοινό να παρακολουθήσει μερικές από τις καθημερινές τους πράξεις σε σχετική εγγύτητα (Porfirio & Jorge, 2022). Τα παιδιά τείνουν να εμφανίζονται στις δημοσιεύσεις των γονιών τους ως διαμεσολαβητές επικοινωνίας, πράγμα που σημαίνει ότι οι αφηγήσεις για τα παιδιά τους στα κοινωνικά δίκτυα καταλήγουν να αποτελούν μια τεχνική αυτο-αναπαράστασης των ίδιων των γονέων, οι οποίοι αποκαλύπτουν επίσης στιγμές της οικογενειακής ζωής για να επιδείξουν τις φιλοδοξίες, τις δεξιότητες και τα επιτεύγματά τους. Τα παιδιά παρουσιάζονται συχνά ως ο εκτεταμένος εαυτός των γονέων. Ωστόσο, ακόμα κι αν τα παιδιά καταλαμβάνουν μια περιφερειακή θέση μέσα σε μια ευρύτερη αφήγηση, η ταυτότητά τους, καθώς και η παρουσία τους στα κοινωνικά δίκτυα, είναι ακόμα εμφανής. [MG22]

Παρόλο που οι διασημότητες μερικές φορές αποφασίζουν να κρύψουν τα πρόσωπα των παιδιών τους από τη δημοσιότητα, η κοινή χρήση παραμένει μια κοινή δραστηριότητα (Jorge et al., 2022). Όπως κάθε γονέας, οι διασημότητες που μοιράζονται περιεχόμενο για τα παιδιά τους αντιμετωπίζουν μια δυαδικότητα. Ενώ

μπορεί να αντλούν θετικές πτυχές από μια τέτοια κοινή χρήση, αντιμετωπίζουν επίσης προβλήματα απορρήτου όταν αποκαλύπτουν πληροφορίες για τα παιδιά τους. Ως αποτέλεσμα της συνεχούς έκθεσης μέσω της κοινής χρήσης, τα παιδιά των διασημοτήτων και των influencers γίνονται γνωστά στο κοινό, σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και πριν γεννηθούν, μέσω αφηγήσεων που ελέγχονται και συναινούν οι ίδιοι οι γονείς τους - σε αντίθεση με το καθεστώς των παπαράτσι που υπήρχε προηγουμένως στην κουλτούρα των διασημοτήτων.

Έτσι, προκύπτει ο ορισμός των μικρο-διασημοτήτων. Τα παιδιά που κληρονομούν την έκθεση και τη φήμη λόγω των διαδικτυακών ενεργειών των γονέων - influencers. Από τη μία, αυτές οι μικρο-διασημότητες, σε αντίθεση με τους γονείς τους, δεν υιοθετούν τεχνικές αυτοπαρουσίασης και η παρουσία τους συνδέεται με την προώθηση διαφημίσεων, καθώς μπορούν να εμπλακούν σε κοινωνικά δίκτυα για την προώθηση προϊόντων, από τη φροντίδα των παιδιών έως τον τρόπο ζωής τους. Από την άλλη, η ύπαρξη αυθεντικού, καθημερινού περιεχομένου, σε αντίθεση με το περιεχόμενο εμπορικής φύσης, μπορεί να γίνει ενδιαφέρουσα και χρήσιμη για τη μελέτη της κοινής χρήσης. Δηλαδή πώς γίνεται αυτός ο συνδυασμός για να προσελκύσει και να διατηρήσει κοινό χωρίς κορεσμό ή εμπορικότητα.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει ενδεικτικά το ποσοστό ανδρών και γυναικών που κάνουν κοινή χρήση των παιδιών τους σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς επίσης και επιπλέον λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση αυτή (Porfirio & Jorge, 2022).

Πίνακας 1. Ενδεικτικά ποσοστά ανδρών και γυναικών που πραγματοποιούν sharenting και υπό ποιες συνθήκες (Porfirio & Jorge, 2022)

<i>Celebrity Gender</i>	Daily Life	Outdoor Outings and Tours	Special Events	Advertising or Partnership	Professional Content	Embarrassing Moments
<i>Male</i>	45.9	42.4	3.9	3.5	3.7	0.6
<i>Female</i>	51.2	31.6	7.7	4.4	3.8	1.4
Total	97.1	74	11.6	7.9	7.5	2

2.10 Πώς δημιουργούνται οι παιδικές ταυτότητες κατά το sharenting

Η διαμόρφωση μιας ενοποιημένης αίσθησης του εαυτού, με άλλα λόγια η κατασκευή μιας συνεκτικής και σταθερής ταυτότητας, είναι ένα σημαντικό αναπτυξιακό έργο του εφήβου και το επίκεντρο αυτού του κεφαλαίου. Η ταυτότητα είναι ένας σχετικά περίπλοκος όρος και υπάρχουν πολλές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύεται η ταυτότητα σε διαφορετικούς κλάδους, όπως η ψυχολογία (ακόμα και σε διαφορετικές σχολές ψυχολογίας), η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία και η φιλοσοφία.

Στο διαδίκτυο, οι όροι «εικονική ταυτότητα» και «διαδικτυακή ταυτότητα» μπορούν να λάβουν δύο διαφορετικές σημασίες. Πρώτον, αναφέρονται στην ταυτότητα ως αναγνώριση και αυτοπαρουσίαση του ατόμου στο διαδίκτυο και δεύτερον, αναφέρονται στη διαδικτυακή ταυτότητα με ψυχολογική έννοια, δηλαδή μια εννοιολόγηση του διαδικτυακού εαυτού ή της περσόνας ενός ατόμου. Μέσω της εικονικής αναπαράστασης, ένα σύνολο ψηφιακών δεδομένων σχετικά με έναν χρήστη σε ένα εικονικό περιβάλλον που περιλαμβάνει ένα ψευδώνυμο/όνομα χρήστη, μια διεύθυνση email και το διαδικτυακό ιστορικό, δημιουργείται ένα ψηφιακό πρόσωπο.

Η πιθανή ανωνυμία και η σχετική ασφάλεια του διαδικτύου μπορεί να επιτρέψει τον πειραματισμό, και έτσι παρέχει τον τέλειο χώρο για τους νέους να δοκιμάσουν πτυχές της ταυτότητάς τους. Ωστόσο, δεν επιτρέπουν όλοι οι διαδικτυακοί χώροι να παραμείνουν ανώνυμοι, και σε αυτά τα πλαίσια, οι έφηβοι αλληλεπιδρούν με τους συνομηλίκους τους, σχηματίζουν σχέσεις και εξευγενίζουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες, δραστηριότητες που μπορεί να τους βοηθήσουν στη διαμόρφωση της αίσθησης του εαυτού τους.

Οι ψηφιακές ταυτότητες των παιδιών των διασημοτήτων διαμορφώνονται από αντιφατικά συναισθηματικά κοινά, με κίνητρο τις σχέσεις του κοινού με τον διάσημο γονέα (Blum-Ross & Livingstone, 2017). Είναι ευρέως δημόσιες, διαμορφωμένες από το καθημερινό, οικείο περιεχόμενο της οικογενειακής ζωής, που είναι επίμονο και αναδημιουργείται συλλογικά. Δημιουργούνται από τη αθροιστική έκθεσή τους καθώς μεγαλώνουν και όσο το περιεχόμενο μεταμορφώνεται και κυκλοφορεί στα μέσα ενημέρωσης και στο διαδίκτυο. Τα δικαιώματα των παιδιών των διασημοτήτων στην ιδιωτική ζωή και στη λήθη είναι ανεκπλήρωτα στο τρέχον ψηφιακό οικοσύστημα και τις περισσότερες φορές, η ψηφιακή τους ύπαρξη επιστρέφει στα ιδιωτικά κέρδη των

γονέων τους, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπου μοιράζονται και πολλές πλατφόρμες όπου κυκλοφορούν ως είδηση.

Τουλάχιστον για τους εφήβους, η άποψη των διαδικτυακών περιβαλλόντων ως εκείνων όπου οι άνθρωποι μπαίνουν και βγαίνουν από διαφορετικές ταυτότητες όλη την ώρα, υποτίθεται ότι λυγίζουν το φύλο τους και προσποιούνται πρόσωπα μεγαλύτερης, νεότερης, ωραιότερης και πιο ελκυστικής ταυτότητας τίθεται υπό αμφισβήτηση. Οι νέοι φαίνεται να κατασκευάζουν τις προσωπικές, κοινωνικές και φυλετικές τους ταυτότητες σε διαδικτυακά περιβάλλοντα καθώς έρχονται αντιμέτωποι με τα κρίσιμα ερωτήματα για το ποιοι είναι, πού ανήκουν και τι θέλουν να κάνουν στη ζωή τους. [MG23]

2.11 Διατήρηση ιδιωτικότητας κατά τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Ενώ η ταυτότητα και το απόρρητο έχουν διερευνηθεί εκτενώς στο πλαίσιο των διαδικτυακών μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι συζητήσεις περιστρέφονται κυρίως γύρω από το πώς τέτοιοι ιστότοποι μπορούν να διατηρήσουν και να σέβονται τις προτιμήσεις απορρήτου ενός ατόμου. Η κουλτούρα των διασημοτήτων περιστρεφόταν πάντα γύρω από τη άρθρωση της δημόσιας ή επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν στις διασημότητες να επικοινωνούν φαινομενικά απευθείας με το κοινό και να παρέχουν ελεγχόμενη πρόσβαση σε προηγούμενως απρόσιτα παρασκήνια. Όσον αφορά τους influencers, τοποθετούν την αφήγηση της ιδιωτικής ζωής ως επίκεντρο της προβολής τους, και ως εκ τούτου η κανονικότητα και η επιπολαιότητα βρίσκονται στον πυρήνα της παρουσίας τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Οι γυναίκες δημιουργοί υπόκεινται περισσότερο σε δημόσιο έλεγχο και πίεση για τις ερμηνείες τους από τους άνδρες συναδέλφους τους, από το κοινό καθώς και από διαφημιστικούς πράκτορες και επωνυμίες (Jorge et al., 2023). [MG24] Αυτό γίνεται ένα στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την κοινή χρήση αναρτήσεων που μπορεί έμμεσα ή ρητά να ενεργοποιήσει ή να αμφισβητήσει ρόλους ή ταυτότητες φύλου. Συχνά εκτίθενται σε αντιδράσεις με τη μορφή λαϊκού μισογυνισμού ή

ενσωμάτωσης αποκάλυπτων σεξιστικών συμπεριφορών και με αλληλεπιδράσεις που κυμαίνονται από την παρενόχληση μέχρι την προσβολή και τον χλευασμό.

2.12 Πώς ^[MG25] οι γονείς αποφασίζουν τι θα αποκαλύψουν για τα παιδιά τους στο διαδίκτυο

Οι γονείς καλούνται να πλοηγηθούν σε όλο και πιο περίπλοκες επιλογές σχετικά με τον τρόπο παρακολούθησης, κατανόησης και περιορισμού του είδους περιεχομένου που μοιράζονται τα παιδιά τους και με ποιους το μοιράζονται στο διαδίκτυο. Παρά τις ανησυχίες τους, οι ίδιοι οι γονείς δημοσιεύουν εκτενώς για τα παιδιά τους στο διαδίκτυο, μοιράζοντας συχνά προσωπικό περιεχόμενο σχετικά με τη συμπεριφορά, την ανάπτυξη και την εμφάνιση των παιδιών (Jorge et al., 2023). Ωστόσο, οι γονείς μοιράζονται την ευθύνη της διαχείρισης της ταυτότητας και του απορρήτου ενός μικρού παιδιού όταν δημοσιεύουν περιεχόμενο σχετικά με τα αυτά στο διαδίκτυο. Παρόλο που τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προσφέρουν ορισμένες δυνατότητες, οι οποίες υποστηρίζουν τους γονείς στην προσπάθεια να προστατεύσουν τα παιδιά τους, μπορούν επίσης να αποτύχουν σε κρίσιμα σημεία.

Καθώς η διαδικτυακή και η εκτός σύνδεση οικογενειακή ζωή γίνονται ολοένα και πιο αλληλένδετες, η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι γονείς διαπραγματεύονται τους ρόλους είναι κρίσιμη για την ευημερία των οικογενειών και για το σχεδιασμό της επόμενης γενιάς κοινωνικών πλατφορμών όσον αφορά την υποστήριξη της οικογενειακής ζωής. Από πάντα οι γονείς έπρεπε να σκεφτούν τι είναι κατάλληλο να μοιραστούν για τα παιδιά τους με άλλους ανθρώπους. Φυσικά, οι κανόνες αποκάλυψης ποικίλλουν ανάλογα με τις φιλοσοφίες των γονιών, που κυμαίνονται από γονείς που μοιράζονται ελεύθερα προσωπικές λεπτομέρειες σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών τους, έως γονείς που θεωρούν αυτές τις λεπτομέρειες ως προσωπικές και ιδιωτικές. Διερευνούμε πώς οι δυνατότητες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης αλληλεπιδρούν με αυτές τις επιλογές αποκάλυψης, όπου η παρουσία άγνωστου ή φανταστικού κοινού και η απώλεια ελέγχου του περιεχομένου, φέρνουν στην επιφάνεια πολυάριθμα ερωτήματα σχετικά με το τι πρέπει να κοινοποιείται στο διαδίκτυο, από ποιον και σε ποιον.

Οι μεμονωμένοι χρήστες μπορούν να υιοθετήσουν μια ποικιλία συμπεριφορικών και νοητικών στρατηγικών με σκοπό είτε να αποφύγουν ανεπιθύμητα αποτελέσματα από αποφάσεις αποκάλυψης (προληπτικές στρατηγικές), είτε να ανταποκριθούν σε αποφάσεις γνωστοποίησης που είχαν αρνητικά αποτελέσματα (διορθωτικές στρατηγικές).

Συγκεκριμένα, οι γονείς χρησιμοποιούν προληπτικές στρατηγικές, όπως η ρητή ανακοίνωση στην ευρύτερη οικογένεια των προτιμήσεών τους για κοινή χρήση περιεχομένου που σχετίζεται με παιδιά στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας εναλλακτικές υπηρεσίες λογισμικού ή δημιουργώντας ξεχωριστά προφίλ για το παιδί τους (Jorge et al., 2023). Οι διορθωτικές στρατηγικές περιλαμβάνουν την ερμηνεία μιας αποκάλυψης ως μη σοβαρής ή το αίτημα από άλλους να διαγράψουν περιεχόμενο από τα προσωπικά τους προφίλ.

Ωστόσο, όταν οι άνθρωποι αναλαμβάνουν την ευθύνη της φύλαξης προσωπικών πληροφοριών άλλων ανθρώπων, προκύπτουν λάθη στην κρίση και εξαπάτηση. Μέσα στις οικογένειες υπάρχουν πολλαπλά όρια. Ένα όριο ολόκληρης της οικογένειας περικυκλώνει πληροφορίες που ανήκουν σε όλα τα μέλη της οικογένειας και πρόσθετα όρια δεσμεύουν μεμονωμένα μέλη της οικογένειας μεταξύ τους. Αυτά τα όρια, καθώς και οι κανόνες που διέπουν τον τρόπο με τον οποίο ρέουν οι πληροφορίες μεταξύ τους, είναι ρευστά και μετατοπίζονται καθώς η οικογένεια αλλάζει και τα μεμονωμένα μέλη ωριμάζουν.

Επομένως, οι γονείς μοιράζονται προσωπικές πληροφορίες για τα παιδιά τους στο διαδίκτυο και πρέπει να αποφασίσουν τι είναι κατάλληλο να μοιραστούν. Οι μητέρες μοιράζονται περιεχόμενο στο διαδίκτυο και αναλαμβάνουν την ευθύνη της διαχείρισης της κοινής χρήσης περισσότερο από ό,τι οι πατέρες. Οι πατέρες είναι πιο περιοριστικοί όσον αφορά την κοινή χρήση στα ευρεία δίκτυά τους και ανησυχούν για την κοινή χρήση περιεχομένου που θα μπορούσε να εκληφθεί ως σεξουαλικό. Τόσο οι μητέρες όσο και οι πατέρες εργάζονται για να αξιοποιήσουν τις αντιληπτές δυνατότητες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για να ελαχιστοποιήσουν την υπερβολική κοινή χρήση στα μέσα και να διατηρήσουν τα κατάλληλα επίπεδα απορρήτου όταν μοιράζονται.

2.13 Συμβουλές για προστασία

Μπορεί να είναι εύκολο να ξεχαστεί ο οποιοσδήποτε κάθε φορά που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, πως αφήνει ένα αποτύπωμα, ένα μόνιμο ψηφιακό αρχείο που παραμένει ορατό σε άλλους. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μηνύματα κειμένου, ηλεκτρονικές αγορές, συνδέσεις ιστότοπου, αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής

δικτύωσης, όλες οι χρήσεις του διαδικτύου αφήνουν ένα ψηφιακό ίχνος που μπορεί να παρακολουθηθεί, να αντιγραφεί ή να κοινοποιηθεί. Ένα ψηφιακό αποτύπωμα μπορεί γρήγορα να επεκταθεί καθώς αυξάνεται η δραστηριότητα και αυτό μπορεί να αποδειχθεί επιβλαβές εάν δεν διαχειρίζεται και δεν προστατεύεται κατάλληλα.

Τα παιδιά θα πρέπει να σταματούν και να σκέφτονται όταν βρίσκονται στο διαδίκτυο, προκειμένου να παραμείνουν ασφαλή μπροστά σε κακόβουλο λογισμικό και άλλους που προσπαθούν να αποκτήσουν πρόσβαση στα προσωπικά τους στοιχεία. Η ασφαλής διατήρηση της ταυτότητας είναι ζωτικής σημασίας και οι γονείς είναι αναγκαίο να δρουν ώστε να προστατεύσουν τα παιδιά τους.

Αρχικά, είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται ένας ισχυρός κωδικός πρόσβασης. Ένας ισχυρός κωδικός πρόσβασης θα είναι μοναδικός και θα περιλαμβάνει φράσεις, αριθμούς, σύμβολα και συνδυασμό κεφαλαίων και πεζών γραμμμάτων. Δεν πρέπει να περιλαμβάνει προσωπικά στοιχεία όπως ονόματα μελών της οικογένειας, διευθύνσεις, αριθμούς τηλεφώνου ή γενέθλια. Το παιδί δεν πρέπει ποτέ να μοιράζεται κωδικούς πρόσβασης, ακόμη και με φίλους, και ποτέ να μην γράφει κωδικούς πρόσβασης ή να τους αποθηκεύει σε τηλέφωνο: Κάποιος θα μπορούσε να συνδεθεί σε μια συσκευή ή λογαριασμό και να κλέψει προσωπικά στοιχεία. Επιπλέον, οι κωδικοί πρόσβασης δεν πρέπει να επαναλαμβάνονται. Το παιδί πρέπει να βοηθηθεί ώστε να δημιουργήσει έναν μοναδικό κωδικό πρόσβασης για κάθε λογαριασμό ή να χρησιμοποιηθεί ένας διαχειριστής κωδικών πρόσβασης. Ένας διαχειριστής κωδικών πρόσβασης αποθηκεύει, δημιουργεί και διαχειρίζεται κωδικούς πρόσβασης, ελαχιστοποιώντας τον αριθμό των κωδικών πρόσβασης που πρέπει να θυμάται ο χρήστης. Ερευνητές προτείνουν στα παιδιά να θυμούνται μόνο τρεις κωδικούς πρόσβασης: έναν για το σχολείο, έναν για τον υπολογιστή τους και έναν για τον διαχειριστή κωδικών πρόσβασης, όπου όλοι οι άλλοι κωδικοί πρόσβασης μπορούν να αποθηκευτούν με ασφάλεια.

Οι ρυθμίσεις ασφαλείας του προγράμματος περιήγησης θα πρέπει να ενεργοποιηθούν και να προσαρμοστούν. Όποιο πρόγραμμα περιήγησης και αν χρησιμοποιείται, το παιδί πρέπει να βοηθηθεί ώστε να επιλέξει ρυθμίσεις που μπορούν να μεγιστοποιήσουν την ασφάλεια, χωρίς να επηρεάσουν την εμπειρία του χρήστη. Εάν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι ένας λογαριασμός έχει παραβιαστεί τότε ο κωδικός πρόσβασης πρέπει να αλλαχθεί αμέσως. Εάν είναι διαθέσιμος ο

έλεγχος ταυτότητας πολλαπλών παραγόντων, ο οποίος προσθέτει ένα επιπλέον βήμα στη διαδικασία σύνδεσης και ένα επιπλέον επίπεδο ασφάλειας σε λογαριασμούς και συσκευές, θα ήταν χρήσιμο να ενεργοποιηθεί.

Ο υπολογιστής που χρησιμοποιείται από παιδί θα πρέπει να έχει εγκατεστημένη και ρυθμισμένη προστασία προστασίας από ιούς και λογισμικό κατασκοπίας, ώστε να σαρώνει τον υπολογιστή τουλάχιστον κάθε εβδομάδα. Τα εργαλεία προστασίας από ιούς μπορούν να χρησιμεύσουν ως η τελευταία γραμμή άμυνας για την προστασία των υπολογιστών και των συσκευών από επικίνδυνους ιούς και άλλους τύπους κακόβουλου λογισμικού, καθώς είναι πολύ συνηθισμένοι σήμερα. Το λογισμικό και τα προγράμματα θα πρέπει να διατηρούνται ενημερωμένα και τα παιδιά δεν πρέπει ποτέ να παραλείπουν μια ενημέρωση προγράμματος περιήγησης, λογισμικού ή λειτουργικού συστήματος. Θα πρέπει πάντα να δέχονται ειδοποιήσεις και προτροπές ενημέρωσης και να φροντίζουν να ενεργοποιούν την αυτόματη ενημέρωση εάν είναι διαθέσιμη.

Οι γονείς θα πρέπει να υπενθυμίζουν στο παιδί τους να μην κάνει κλικ σε συνδέσμους μέσα στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εκτός εάν προέρχονται από αξιόπιστη πηγή και να συμβουλεύουν το παιδί τους να μην ανοίγει συνημμένα, εκτός εάν ο αποστολέας είναι εξοικειωμένος και έχουν μπει στη διαδικασία να σκεφτούν εάν έχει νόημα να λάβουν ένα email ή συνημμένο από αυτόν τον αποστολέα. Ένα ίδρυμα ή οργανισμός, όπως μια τράπεζα, δεν θα ζητήσει ποτέ από το παιδί σας να επικυρώσει προσωπικά διαπιστευτήρια μέσω email.

Επιπλέον, δεν θα πρέπει ποτέ να κοινοποιείται ή δημοσιεύεται μια διεύθυνση email. Οι αποστολές ανεπιθύμητης αλληλογραφίας караδοκούν στο διαδίκτυο και αναζητούν συνεχώς διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που μπορούν να πλημμυρίσουν από ανεπιθύμητα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Πριν πραγματοποιηθεί εγγραφή σε οποιοδήποτε ιστότοπο, τα παιδιά θα πρέπει να συμβουλευτούν έναν έμπιστο ενήλικα. Τα παιδιά θα πρέπει να αποφεύγουν τη χρήση προσωπικής διεύθυνσης email κατά την εγγραφή τους σε έναν διαδικτυακό διαγωνισμό ή μια υπηρεσία. Πολλοί spammers παρακολουθούν αυτές τις ομάδες για να λάβουν νέες διευθύνσεις email.

Τέλος, θα πρέπει να υπενθυμίζεται στο παιδί ότι είναι πολύ σημαντικό να αποσυνδεθεί από έναν λογαριασμό πριν εγκαταλείψει έναν ιστότοπο, ώστε οι άλλοι

να μην έχουν πρόσβαση. Επίσης, θα πρέπει να διαγράψουν την προσωρινή μνήμη και το ιστορικό περιήγησης ώστε να διαγράψουν και οποιαδήποτε εγγραφή αναγνωριστικών σύνδεσης, κωδικών πρόσβασης, τραπεζικών πληροφοριών ή άλλων δεδομένων. Πάντα θα πρέπει οι υπολογιστές ή τα τηλέφωνα να κλειδώνονται όταν δεν χρησιμοποιούνται, ειδικά όταν βρίσκονται σε δημόσιο χώρο. Σε αυτές τις περιπτώσεις τα παιδιά πρέπει να συνδέονται μόνο σε ασφαλή δίκτυα Wi-Fi. Οι δημόσιες και μη ασφαλείς υπηρεσίες μπορεί να είναι μια τέλεια ευκαιρία για χάκερ που παρακολουθούν και περιμένουν να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια μη ασφαλή συσκευή.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.1 Συμπεράσματα

Μέσω της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε γύρω από τη χρήση του διαδικτύου από γονείς και την έκθεση των παιδιών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μπορέσαμε σε συνδυασμό με το θεωρητικό πλαίσιο των παιδικών ταυτοτήτων, να εμβαθύνουμε στο κομμάτι του sharenting και των κινδύνων που φέρει.

Αρχικά, μελετήθηκε η σημασία που έχει η διατήρηση της ατομικής ταυτότητας στο περιβάλλον του διαδικτύου, σε ενήλικες και παιδιά, ενώ παράλληλα σχολιάστηκε ο ρόλος των γονέων στη δημιουργία των παιδικών ταυτοτήτων μέσω της κοινής χρήσης. Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στη γλώσσα και στην αμφίδρομη σχέση που υπάρχει με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Παρατηρήθηκε ότι παρόλο που οι μητέρες αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό γονέα που πραγματοποιούν κοινή χρήση σημαντικών στιγμών των παιδιών τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι πατέρες είναι το ίδιο ενεργοί και πρόθυμοι να μοιραστούν υλικό. Τέλος, στο κομμάτι του θεωρητικού πλαισίου, έγινε αναφορά στους κινδύνους που μπορεί να κρύβει η αλληλεπίδραση των παιδιών με το διαδίκτυο.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας πραγματοποιήσαμε ανάλυση γύρω από το sharenting, μέσω της οποίας καταλήξαμε στους λόγους για τους οποίους οι γονείς μοιράζονται υλικό των παιδιών τους στο διαδίκτυο, με πρωταρχικούς να αποτελεί η άγνοια κινδύνου, η ανάγκη για επιβεβαίωση και η μετατροπή του ρόλου του γονέα σε επάγγελμα. Έγινε αναφορά σε διάφορα παραδείγματα γονέων που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως κύριο μέσο δημοσιοποίησης με στόχο τόσο την αύξηση του κέρδους, όσο και τη διαρκή παρουσίαση του πρότυπου ενός πατέρα - οικογενειάρχη. [MG26]Είναι λογικό η συγκεκριμένη συμπεριφορά των γονέων να επηρεάζει την ταυτότητα των παιδιών στο διαδίκτυο και να δημιουργούνται συγκρούσεις. Είναι σημαντικό οι γονείς να αφήνουν περιθώριο στα παιδιά να αποφασίζουν τα ίδια για το περιεχόμενο που επιθυμούν να βρίσκεται στα μέσα. Τέλος, συγκεντρώσαμε ορισμένες οδηγίες για διατήρηση της προστασίας των παιδικών ταυτοτήτων και της διαρκούς ασφάλειας των παιδιών κατά την πλοήγησή τους στο διαδίκτυο.

Στην επόμενη υποενότητα συγκεντρώσαμε λύσεις για την ορθή χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά και προτάσεις για περαιτέρω μελλοντική έρευνα γύρω από την κοινή χρήση και το sharenting.

3.2 Λύσεις και Προτάσεις

Για την ορθή χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τα παιδιά προτείνονται οι παρακάτω εφαρμογές, οι οποίες έχουν στόχο την προστασία της ταυτότητας και τη διατήρηση της ασφάλειας του παιδιού:

- **Κοινοί λογαριασμοί:** Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσαν να δημιουργήσουν λειτουργίες κοινής χρήσης που επιτρέπουν σε έναν ή περισσότερους χρήστες να δημιουργήσουν έναν λογαριασμό και να μοιραστούν την ευθύνη γι' αυτόν. Ένας τέτοιος λογαριασμός θα επέτρεπε στους γονείς να ελέγχουν από κοινού τις ρυθμίσεις απορρήτου και να διαχειρίζονται περιεχόμενο.
- **Αθόρυβη προσθήκη ετικετών:** Οι γονείς θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε πρακτικές «σιωπηρής προσθήκης ετικετών», έτσι ώστε τα προφίλ και το περιεχόμενο να αποθηκεύονται για μελλοντική χρήση, εάν ένα παιδί αποφασίσει ότι θέλει να επισυναφθεί η ταυτότητά του σε αυτό το περιεχόμενο.
- **Αναδρομική διαχείριση ταυτότητας:** Τα παιδιά θα μπορούσαν να έχουν την ευκαιρία να αλλάζουν πιο εύκολα και δυναμικά την παρουσία τους στο διαδίκτυο, αφού αυτή έχει καθοριστεί από τους γονείς τους.^[MG27]

Εκτός από τις αλλαγές πολιτικής, απαιτείται περισσότερη εκπαίδευση και υποστήριξη για τους γονείς. Ένα σημαντικό μέρος της ανατροφής των παιδιών περιστρέφεται τώρα γύρω από τη χρήση της οικογενειακής τεχνολογίας. Οι πολιτικοί, οι ερευνητές και τα μέσα ενημέρωσης επικεντρώνονται στη συμπεριφορά και τους κινδύνους των παιδιών, αλλά εστιάζουν λιγότερο στο πώς να βοηθήσουν τους γονείς τους. Υποστηρίζουμε ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη επιστημονική προσοχή για την υποστήριξη των προσπαθειών που γίνονται με στόχο τη διαρκή, τεχνολογική εκπαίδευση των γονέων. Ο σχεδιασμός νέων ειδών προσφορών μέσων κοινωνικής

δικτύωσης θα είναι κρίσιμος για να βοηθηθούν οι γονείς να διαχειρίζονται τις οικογενειακές ταυτότητες στο διαδίκτυο, ενώ είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν μελλοντικές έρευνες οι οποίες θα διερευνήσουν το πώς αισθάνονται τα παιδιά σχετικά με τη δημιουργία και την επιμέλεια της διαδικτυακής τους ταυτότητας.

Η σημασία της προστασίας της ταυτότητάς κατά τη χρήση του διαδικτύου από ένα παιδί θα πρέπει να τονίζεται από τους γονείς τους ανά πάσα στιγμή. Όλη η διαδικτυακή δραστηριότητα αφήνει ένα ανιχνεύσιμο ψηφιακό ίχνος, που το κακόβουλο λογισμικό μπορεί να αξιοποιήσει και να το εκμεταλλευτεί προτού γίνει αντιληπτό. Τα παιδιά θα πρέπει να ενθαρρύνονται από γονείς και γενικότερα ενήλικες ώστε να αποκτήσουν καλές συνήθειες στον κυβερνοχώρο και να συμβάλλουν και αυτά στη διασφάλιση της ασφάλειάς τους. Αυτό απαιτεί από τους γονείς να αφιερώσουν χρόνο για να ενισχύσουν περιστασιακά τις βέλτιστες πρακτικές και να μοιραστούν νέες πληροφορίες ή ψηφιακά εργαλεία, τα οποία μπορούν να ενισχύσουν την ασφάλεια και την προστασία της ταυτότητας.

Η κοινή χρήση που πραγματοποιούν οι διασημότητες προσφέρει ευκαιρίες για την ομαλοποίηση των τρόπων γονικής μέριμνας, καθώς και μπορεί να ενισχύσει τους συντηρητικούς ρόλους των φύλων για τις μητέρες και τους πατέρες. Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια σχετικά με τη χορηγία, καθώς και μεγαλύτερη επιβολή των ισχυόντων κανονισμών. Η μελλοντική έρευνα μπορεί να ωφεληθεί από τη σύγκριση διασημοτήτων, μικρο-διασημοτήτων και απλών γονέων ή να αντιμετωπίσουν αυτό το ζήτημα σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια.

Αν και γνωρίζουμε ότι οι έφηβοι χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία για την κατασκευή ταυτότητας, δεν καταλαβαίνουμε ακόμη την επίδραση της διαδικτυακής αυτοπαρουσίασης και της έκφρασης της ταυτότητάς τους στην ανάπτυξή τους. Η μελλοντική έρευνα θα πρέπει να εξετάσει τις επιπτώσεις της ψυχολογικής απόστασης μεταξύ των εφήβων και των ψηφιακών τους αναπαραστάσεων για την αυτοπαρουσίαση και την ανάπτυξη της ταυτότητάς τους καθώς και ευρύτερα για την ανάπτυξή τους. Απαιτείται περισσότερη έρευνα για να κατανοήσουμε πώς ο εικονικός εαυτός των εφήβων επηρεάζει την ανάπτυξη της ταυτότητάς τους. Η αντιμετώπιση αυτών των ερωτήσεων θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε πώς οι νέοι διαμορφώνουν την αίσθηση του εαυτού τους, καθώς διαπραγματεύονται τα μεταβαλλόμενα και εξελισσόμενα ψηφιακά πλαίσια.

[MG28] ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ammari, T., Kumar, P., Lampe, C., & Schoenebeck, S. (2015). Managing Children's Online Identities: How Parents Decide what to Disclose about their Children Online. *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1895–1904. <https://doi.org/10.1145/2702123.2702325>
- Blum-Ross, A., & Livingstone, S. (2017). “Sharenting,” parent blogging, and the boundaries of the digital self. *Popular Communication*, 15(2), 110–125. <https://doi.org/10.1080/15405702.2016.1223300>
- Doğan Keskin, A., Kaytez, N., Damar, M., Elibol, F., & Aral, N. (2023). Sharenting Syndrome: An Appropriate Use of Social Media? *Healthcare*, 11(10), 1359. <https://doi.org/10.3390/healthcare11101359>
- Georgalou, M. (2017). *Discourse and Identity on Facebook*. Bloomsbury Academic. <https://doi.org/10.5040/9781474289153>
- Jorge, A., Garcez, B., Janiques De Carvalho, B., & Coelho, A. M. (2023). Parenting on Celebrities' and Influencers' Social Media: Revamping Traditional Gender Portrayals. *Journalism and Media*, 4(1), 105–117. <https://doi.org/10.3390/journalmedia4010008>
- Jorge, A., Marôpo, L., & Neto, F. (2022). ‘When you realise your dad is Cristiano Ronaldo’: Celebrity sharenting and children's digital identities. *Information, Communication & Society*, 25(4), 516–535. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2026996>
- Porfirio, F., & Jorge, A. (2022). Sharenting of Portuguese Male and Female Celebrities on Instagram. *Journalism and Media*, 3(3), 521–537. <https://doi.org/10.3390/journalmedia3030036>

Subrahmanyam, K., & Šmahel, D. (2011). *Digital youth: The role of media in development*. Springer.

Verswijvel, K., Walrave, M., Hardies, K., & Heirman, W. (2019). Sharenting, is it a good or a bad thing? Understanding how adolescents think and feel about sharenting on social network sites. *Children and Youth Services Review*, 104, 104401. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.104401>

Αργύρης Αρχάκης, Βίλλυ Τσάκωνα / επιμέλεια σειράς Σπύρος Α. Μοσχονάς., Αρχάκης, Αργύρης., Τσάκωνα, Βίλλυ., & Μοσχονάς, Σπύρος Α. (2011). *Ταυτότητες, αφηγήσεις και γλωσσική εκπαίδευση*. Εκδόσεις Πατάκη.